

K A R D A S

Mėnesinis Mokslo ir Kritikos žurnalas

Nė. 12

GRUODŽIO-DEC., 1919

Metai VI

“Kardo”

Apžvalga

PRANEŠIMAS.

Del i popiėrio stokes Kalėdinio “Kardo” num ro negalėjome leisti dvigubai padidin- to. Tečiaus vis šiek-tiek jį padidinome; nors tai buvo labai keblu, kadangi prisiėjo naudoti trijų rušių popieri.

MOCKAUS BYLA.

Siomis dienomis L. L. F. Apsigynimo Fondo Valdyba gavo F. B. sekamo turinio laiską:

L. L. F. Apsigynimo Fondo Vyriausybė, Čicego, Ill.

“Gerbiamieji; šiuomi pranešu jums apie Mockaus reikalą Maine valstijoje. Jo dalykas stovi sekanti:—

Mockus kalbėjo Rumford, Me., 6, 7, 8 ir 9 Sept., 1919. Laikė kalbų rodė paveikslus tikėjimiško budo, ir aiškino juos žmonėms. Mockaus tenais buvimas, matomai, labai nepatiko lietuviškoms dalykoms, kurios puolėsi prie vietinio airio kunigo Barry, kuris, beje, iš strioko ir tiek susirupinimo Mockaus prova, kad, manoma, iš to ir mirė, rastas rytmetį negyvas. — Minėtas kunigas ir jo zakristijonas, kuris buvo podraug ir miestelio teisėjas McCarthy, pasamdė tulą lietuvišką žy-

duką, kaip šnipelį — jis tarnauja vietinėj policijoje kaip pastumdėlis ir šnipukas tarpe svetimtaučių—vardu Abe Stern. Minėtas Abe pranešė, kad Mockus skelbiąs anarchizmą, bolševizmą; vadinąs panelę švenčiausią k...ą, Jėzų — benkartu, ir panašius melus. Ir Mockus liko suareštuotas.

Miestelis mažutkas, apie 90 mylių nuo artimiausio civilizacijos centro, Portland, Maine, ir visi valdininkai paprasti kaimiečiai; kuriuos kunigas valdė. Todel nuvažiavus man tenais ginči Mockų, pasirodė, kad absoliutiškai jokios progos nėra, nes viskas, matomai iš kalno suplanuota, kad Mockų nusiusti į kalėjimą. Todel nieko kito n.liko daryti, kaip tik tą reiką perkelti iš miestelio teismo, kur atsibuvo Sept. 17, 1919, į pavieto teismą, taip vadinamą Supreme Court, ir ten reikalą leisti išristi 12 prisaiķintųjų teisėjų.

Prisiėjo man paimti vietinį advokatą, ir pasinriķime ano aš apsi- stojau ant Frank A. Morey, 133 Lisbon st., Lewiston, Maine. Šis vyras praktikuoja apie 35 metus, buvęs 6 metus Lewiston miesto mayoru, kelis metus Maine valstijos senatorium, ir kelis metus pirmininku žemojo buto Maine i gisfituroj, o dabar Speciali. Prokuroras, pag. ĩbininkas dabar

tinio Mitchell Palmer, kurs yra Generalis Prokuroras Suv. Valstijų (panašus į Teisių Ministerį), savo žinioj turi visus priešų (vokiečių, austrų etc.) turtus Maine valstijoje, \ o taipgi yra prakilnus žmogus, apšvietas ir masonas. Atsakantiesnio žmogaus visoj valstijoje negalima būtų buvę rasti. Ji todėl ir pasamdėme.

October 22, 23, 24 ir 27 buvo prova prieš 12 prisaikintųjų, miestely vardu South Paris, Me. Yra tai mažytis kaimukas, kuriame geležinkelis sustoja du syk dienoj apie 60 mylių nuo Lewiston, kalnuose, miškuose ir pustintse. Prisaikintaisiais buvo samanomis ir musmiriais apžėlę tų pustinių gyventojai, kurių veidai reiškė primityvių žmonių tamsumą ir prietaringumą — vos du-tris buvo maž-daug į civilizuotus žmones panašūs. Kadangi dalykas buvo nagrinėjamas svarbus ir gilus, apie kurį tie puslaukiniai, prietarų pilni kaimiečiai neturėjo nė mažiausios nuovokos, tai iš syk buvo aišku man ir mano bendrui, Morey, kad Mockus liks kaltas. Kaltu jis matomai turėjo likti ir todėl, kad jis buvo svetimtautis, o tie tamsūs kaimiečiai, pavydūs, kam mat svetimžemiai-atėjūnai mėgina galvoti, susirinkimus laikyti, kalbėti? Todėl mudu visą provos bėgį sukova į tą pusę, kad prirengti medžiagos pakėlimui klausimo konstitucijonaliskumo to įstatymo, kurs yra ant knygų rodos, nuo 1634 metų, pirma Maine valstijos augščiausiam teisme Law Court, — o jei ten praloštume, tai Suvienytų Valstijų Augščiausiam Teisme. Kaip tikėjomės, taip ir atsitiko. Mockus rastas kaltas, ir nuteistas nuo metų iki dviejų į kalėjimą. Suprantamas dalykas, kad jis būtų buvęs nuteistas nors vieną dieną, mums vistik pat, mums apėjo ne Mockaus laisvė ar kalėjimas, bet apgynimas laisvės, laisvo žodžio, susirinkimo ir mintijimo laisvės religiškuose dalykuose. Todėl tuojaus likosi paduota apeliacija į Augštesnį Teismą, Maine valstijoje.

Klausimas bus nagrinėjamas apie bir-

K A R D A S

(SWORD)

Published every month by
Lithuanian Freethinkers' Federation of America
at 1443 N. Paulina Street, Chicago, Ill.

SUBSCRIPTION PER YEAR.

In the U. S. of N. A. \$1.00
In Canada and Europe \$1.25
Single copy 10c.

Mokslų, Literatūros ir Kritikos Žurnalas.
Leidžia.

Lietuvių Laisvamanių Federacija Amerikoje.
1443 N. Paulina Street, Chicago, Illinois.

PRENUMERATA METAMS:

Amerikoje \$1.00
Kanadoje ir Europoje \$1.25

Pavienis numeris 10c.

Entered as second class matter Nov. 16, 1918, at
the Post Office at Chicago, Illinois, under the
Act of March 3, 1879.

želį arba liepos mėnesių, 1920. Iki tam laikui mums reikia prirengti visus rekordus, ir atspausdinus, priduoti teismui. Trijų dienų liudijimas, apie 30 liudininkų iš abiejų pusių, teisėjo kalbą, — viskas sudarys nemažą knygą, kurios spauda atsieis apie \$100.00. Už patarnavinį ir darbą prirengimui ir atspausdinimui rekordų ir argumentų, su mano byla, viskas atsieis apie \$1000. Iš tos sumos mums būtina reikia iki naujų metų bent \$600.00, o kitus prieš teismą, t. y. birželio mėnesyje, 1920.

Tų pinigų man reiks gauti nuo Tamistų Komiteto, nes beabejonės, visuomenė patiskubins suselpti, kiek tas bus galima. Tuo tikslu ir aš pats pasidarysiu, kad surinkus aukų, ir stengsiuos kad viskas eitų per Jūsų rankas, geresnės kontrolės dėlei.

Rumfordiečiai, — saujalė jų ten tikrai tėra, — darbą padėjo man varyti tikrai herojiškai. Jie patys ir pinigų surinko iš savo tarpo apie porą šimtų, o kiek darbo, kiek sugaištės, kiek rupesčio! Jiems taipgi pri-

siuntė nekurių iš kitų miestų, bet jie turėjo daugybę kaštų, kuriuos reikės ten pat ant vietos padengti. Aš rašau šandie pat viešam iš darbščiausių jų tarpe, J. M. Lucas, Box 291, Rumford, Maine, kad jie priduočiau man pilną atskaitą iš surinktų pinigų ir išmokėtų, ir kiek liko ant rankų. Ir tą atskaitą pilnai sutvarkęs prisiųsiau Tamstoms, kad taip sakant visą šios bylos reikalą ko-ordinuoti ir koncentruoti. Rumfordiečiams priklauso didelė padėka už tokį darbą, kurį jie padarė, nes reikia atminti, kad buvo apie 20 liudininkų, kuriuos reikėjo per raistus bagnaž, girias vėžti kas rytą ir vakarą 32 mylias, kur apart šunkelių ir takučių, jokių kelių nėra, ir viskas buvo kuogeriausia ir pasekmingai atlikta.

Manau, man nereikia duoti patarinių sukelimui abėlnos rinkliavos, nes patėmijau, kad tas darbas nuosekliai varomas. Tiek tik prašysiu Jūsų, kad praneštumėt man ar galėsite reikalingus pinigus padengimui spaudos iškaščių ir apmokėjimui p. Morey bilos pristatyti į laiką. Tatai svarbu, nes aš užtikrinau nuo savęs, kad viskas bus aprūpinta ir apmokėta."

1794 M. ISTATYMAI.

Pennsylvanijos valstijoje jau antru kartą naudota 1794 m. įstatymai. Nesenai Philadelphiaj liko areštuotas Jack Howard orlaivininkas. Jį areštavo už tai, kad nedėdieny jis važinėjo pasazierius...

Tie įstatymai, kaip matote, liko išleisti šimtas su viršum metų atgal. Tada žmonės buvo prietaringi. Dirbti šventadieniais taisyklė skaitėsi didžiausiu prasižengimu. Bet perskaičius žmones dvidešimtam šimtmečiui už tai, kad jie laksto šventadienį orlaiviu, — skamba labai keistai.

TEISEJŲ SAVAVALIAVIMAS.

Stebėtinų dalykų dedasi šioj laisvės šalyj. Nesenai San Franciscoj atsitiko tokis dalykas. Policija areštavo penkis vyrus už pardavinėjimą loterijos bilietų. Įvyko teismas. Ir teisėjas John J. Sullivan liepė nusidėjėliams "paaukauti" po \$25.00 šv. Ignaco kolegijai, katalikų mokyklai...

Chicago ir-gi turi labai "išmintingą" teisėją. Jo vardas — Stelk. Tas Salonas neseniai paskyrė \$1,000 Gelbėjimo Armijai (Salvation Army). Tie pinigai liko surinkti, kaipo baudmės už per greitą važinėjimą automobiliais.

Bet Memphis, Tenn., teisėjas John Gallella savo "išmintimi" viršija visus. Jis pasiuntė keturiolikos metų mergaitę į katalikų klostorių. Pasiuntė ją į klostorių tarnauti kunigams už tai, kad ją užpuolė du niekšai ir išžagino...

Akyvaizdoj tų faktų, būtų įdomu žinoti, ar šioj šalyj yra sąžinės ir tikėjimo laisvė, ar ne?

Lietuvos valymas.

**WANTED
VOLUNTEERS!**
IN THE
**WAR FOR HUMANITY
AGAINST
SUPERSTITION,
PRIESTCRAFT AND
RELIGIOUS TYRANNY!!**
RALLY ROUND THE FLAG
IN DEFENSE OF
**FREETHOUGHT,
SCIENCE, REASON
AND
MENTAL LIBERTY!!**
**THOUGH OUR LEADERS FALL,
OUR FLAG STILL WAVES,
AND THE CONFLICT AGAINST
THE ENEMIES OF TRUTH AND JUSTICE
SHALL NOT CEASE!!!**

STAND BY THE MEN
BEHIND THE GUNS,
AND DAMNED BE HE
WHO SHIRKS OR RUNS!

INQUIRY
LECTURES
HISTORICAL
FACTS

TRUTH
SEEKERS

AK. SECULAR
UNION

FREETHOUGHT

FREETHOUGHT
SCIENCE
FREASON

Reikalinga kareiviai laisvamanų armijai.

KAS BUS?

Ryklusis lietuvių klerikalizmas tiesia savo nagus. Tiesia — kur? Nesunku išpėti. Žinant jo prigimtį, neįsotinamą godumą viešpatauti ir trempti, galima nusimanyti ko jisai tyko. Ilgai šliaužiojęs, laikstęsis prie svetimųjų despotų kojų, pagalių, ašdringam revoliucijos vėjui paputęs ir jų galei griuvus, jisai pakėlė galvą. Pakėlė apsimaskavęs ryškiomis patriotingomis spalvomis ir įtakingais obalsiais. Laisvą, nepriklausomą Lietuvą! Po tąja patriotizmo dangą, tų įtakingųjų obalsių, akylai išžiūrėjus, matai visą negudrųjį, gvėrų bet ryklių lietuvių klerikalizmą.

Laisvės ir pažangos draugai, budėkime! Visų šalių klerikalizmas yra aršus, bet lietuviškoji jo veislė pati bauriausia. Jisai yra necivilizuotas gaivalas. Jį atatinka negu tik ana neįsotinama pasakiškojo žvėjo bobba, kuri, gavusi naują lovį, užsimanę karalienę tapti!

Tamstos netikite? Šiakite jums vienas akvyvas pavyzdėlis:

Kiekvienas, keliaujantis Lietuvon, neprašant kokios valstybės pasportą jisai arba jinau turėtų, privalo turėti Lietuvos atstovybės vizą, be kurios nebūs Lietuvon įleidžiamas.

Kas yra tie ponai, kur velija sau kalbėti "Lietuvos atstovybės" vardu? Tokios atstovybės čia, Jungtinės Valstijose, dar nėra. Tai Amerikos lietuvių klerikalų bernai, susisukusieji sau lizdą ("Lietuvių Egzekutyvų Komitetą") šalies sostinėje, Washington, — ponai Vinikas ir Blieskis.

Jie, tur but, žino ką kalbą. Ir jie veikiau — žino ir tai, dėlko jie stato sekamą begėdingą reikalavimą:

Visi aplikantai, prašantys pasportus vizuoti, turi kartu prisijusti paliudymus nuo Neprigulmybės arba Tautos Fondo vėti-

nio skyriaus valdybos (Mano pabraukta. — S.).

Taip, mes nusimanome: Amerikos ir Lietuvos lietuvių klerikalai jau susiburė. Kam tatau dar neaišku dabar, neužilgio, vienu ar kitu būdu, turės paaiškėti. Lietuvių klerikalizmas visu frontu pradėjo atakas prieš "kvanrolą". Jisai kėsinaši nugniauzti visus tuos, kur jo grojamai muzikai neatatinka šokti...

Kas bus?

Musiškių "bevaisčių daktarų (drugless doc.)" pasistatymas Washingtone yra tik toks "nelemtas žaizdas" palyginus jį su "kramolės" mašintų žygiu Lietuvoje. Ten dabar jie jaučiasi esant ganėtinai stiprūs, ir savo karažygi varo daug platesnę skalę. "Laisvoje" ir "nepriklausomoje" Lietuvoje pažangūs, laisvę mylintis žmonės nebėgdaujami. Įsidomėkite: **NEBEGEIDAUJA MI**. Šiakite jums liudymas. Lietuvos ukininkui iš Ylakių, Mažeikių apskrity, praneša:

Nežiūrint šaltų žiemos orų, pilni krumai ylakiečių pirmėvių, kuriems, kaip tokiems, reiktų dūpt pirmenybę veikti, o jie kaip socialistai įvairių juodųjų liko nudažyti "bolševikais" ir laukia kiekvieną valandą ar nepateks į Plechavičiaus rankas, ar neprisieš atsidurti ant Sėdos Kerežų kapinių...

Tai yra akvyvas dokumentas iš "laisvos" ir "nepriklausomos" Lietuvos. Bet sekite sekamą (iš tų pačių Ylakių):

Milicija tankiai kaimuose jieškodavo ir daug kam kailį išperdavo. Kliuvo nagaikų nemažai 3 geg. Vizantų mokytojų. Mat šis kaltas tuo, kad ukininko J. Milvido name ir jo rūpesniu įtaisytoje mokykloje **MOKINO VAIKUS** (mano pa-

braukta. — S).

„Laisvos“ ir „nepriklausomos“ Lietuvos milieja mūsų mokytoją dėlto, kad jis mokina vaikučius! O kas dėlto „pasidarbavo“? **KLERIKALAI!** Korespondentas sako, kad jie užsipelnę „neapykantą kunigėlių ir davatų, kurios davė jiems aukštąjį bolševikų vardą“. Komentariai neraikalingi.

Tokių akyvų dokumentų dabar pilna visuose pažangininkų laikraščiuose. Iš kitos vietos (žem. Kalvarijos) pranešama, kad ten tas pats komendantas ir jo kareiviai atlikę sekamą žygį. Jisai atvykęs į Gėčaičių kaimą suimti davatų įduotą „cičiliką“, tu-lą Ad.Miką, bet kad jo nesurado, tai biauriai sumužė jo brolių Juozą. Tas „laisvos“ ir „nepriklausomos“ Lietuvos žmonių budelis mušęs savo auką nagiaka ir daigi kojomis spardęs! Gi vėlai, vakare, kai tvarkos darbuotojai pamatė sugrįžtant patį ieškomąjį, jo pradėję šaukti: „ei, šioi, Mika, žaltys, neišbėgsi“. Bet „Mika žaltys“ vis dėlto spėjo ištrūkti, „norė iš užpakalio iš šautuvų švilpė kulkos virš galvos“.

Iš Kauno, to „laisvos“ ir „nepriklausomos“ Lietuvos sistapilio, ištrėmta penki profesinių sąjungų centralinio biuro nariai. Jie, matai, buvę — „bolševikai“.

Sėdęs kalėjime sėdi „keletas „cičilikų“. Socialdemokrato korespondentas iš ten praneša:

Jei mūsų kairieji darbuotojai liks sugrąsti į kalėjimus, tai busim: „Steigiamajame Seime viešpataus zakristijonai, davatkos ir brostvininkai“.

Gana! Visa tai ryškiausiai pristato ryklųj lietuvių klerikalizmą. Tasai gyvūsis, ne civilizuotas gaivalas, įstigęs sau naują lovį (iki šiol jisai tenkinosi senu suskilusiu „batiučkos“ caro, loviu, o to netekęs taikstėsi prie Uracho) pavidale „laisvos“ ir „nepriklausomos“ Lietuvos, dabar siekiasi mudusiati, patrempti visus tuos, kur neįtelpa jan.

Laisvės ir pažangos draugai — kas bus?

Budekime. Neleiskime įsigalėti rykliajam klerikalizmo slibinui. Visi, kur galite ir norite veikti, veikite, tuoj — veikite, veikite, veikite! Veikite kol dar nevėlu.

Veikti sekmingai tegalima tik vienu būdu: stipria savo organizacija. Prieš oragizuotą lietuvių klerikalų spėką privalome statyti tokią jau organizuotą spėką — ne kitaip. Pavieni asmens, kad ir dar taip gabūs ir pasiryžę, šito darbo nepaveiks. Lietuvos ir Amerikos lietuvių klerikalai jau su siburė. Jie ir viešai ir slapta naikina „kramolą“. Tatai burkimės ir mes. Kito kelio nėra.

Ryklusis lietuvių klerikalizmas turės pąspringti. Jį užsprangins susipratusių, kulturingų lietuvių darbininkų organizacijos — pirmoj vietoj socialistų ir laisvamanų.

— St. Strazdas.

Lietuva po klerikalizmo letena.

K. A.

SVIETO PABAIGA.

Kuo remia prof. Porta savo pranašavimą?

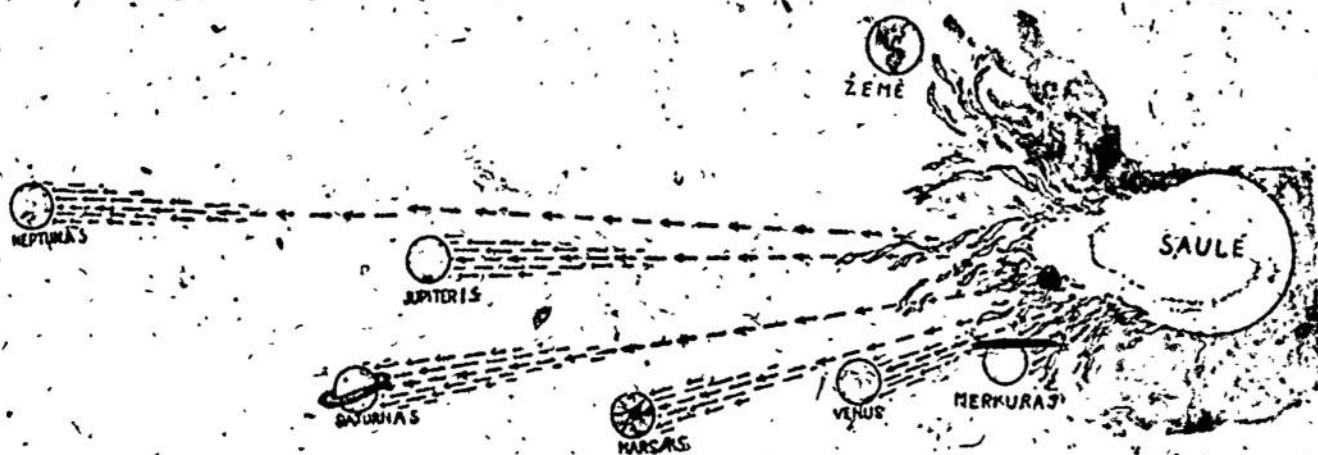
Yra zinoma, kad įvairūs daiktai turi ypatybės traukti savęs kiekvieną svarų daiktą. Traukimo jėga pareina nuo daikto masyvumo ir didumo. Juo daiktas didesnis, tuo traukimo jėga stipresnė. Ant to principo subudavota visa dangiškoji mechanika. Dėl to jos jau priežasties visi daiktai laikosi ant žemės ir nepuola erdvėn.

Dangiškų kūnų padėtis yra tokia, kad jų traukimo jėgos yra reguliuojamos, — kitaip sakant, randasi harmonijoj. Kol ta jų harmonija egzistuoja, viskas eina tvarkingai. Bet kaip tik įvyksta toji harmonijoj kokis

noj saulės pusėj ir jų traukimo jėga yra kreipianra į vieną ir tą patį saulės paviršiaus plotą, tai to traukimo rezultatas gali pagimdyti perversmą.

Geresniam supratimui, imkime tokį pavyzdį. Keli vyrai nutaria traukti iš vietos akmenį. Bet jie veikia nesutartinai: vienas traukia vienon pusėn, kitas — kiton. Rezultate akmuo pasilieka ant vietos. Pagalios, jie susiburia ir visi tverias vienos virvės ir tempia sutartinai. Tame atveįj jiems pasiseka pavilkti akmenį.

Lyginai taip pat veikia planetos į saulę. Kada jos traukia, kaip tie vyrai, į skirtingas

Gruodžio 17 d. planetos susigrupuos vienoj saulės pusėj taip, kaip parodoma šiame paveiksle. Ttai gali pagimdyti saulės išsiveržimą, kuris ir sunaikintų mūsų žemę.

nors disonansas (netvarka), — tuoj išlinka į dangiškų kūnų katastrofą.

Apie tokią lai katastrofą pranašauja ir profesorius Albert F. Porta. Mat, dalykas tame. Gruodžio 17 dieną dangiškos planetos sudarys nepaprastą kombinaciją: jos susibėgs vienoj saulės pusėj trijų dešimčių gradų ploty.

Toki planetų padėtis, sulig Portos, turėsianti didelės įtakos į saulę. Kuomet planetos nėra susigrupavusios krūvon, o išsinečiusios erdvėj, tai jų traukimo jėgos randasi harmonijoj. Mat jos nėra sukoncentruotos ir veikia ant skirtingų saulės paviršiaus dalių. Bet kada planetos susigrupuoja vie-

gas pusės — jos nieko blogo negali padaryti saulei. Tačiau, kuomet planetų veikimas yra sutartinas, kuomet jos traukia vienon pusėn, — tada... Bet apie tai jums pasakos profesorius Porta:

Dėka nepaprastam šešių didžiųjų planetų susigrupavimui, gruodžio mėnesį Jungtinės Valstijos ištiks tokis perversmas, kokio dar niekuomet nebuvo žmonių istorijoj.

Tas perversmas pareis nuo saulės.

Paprastomis akimis dar niekuomet nebuvo galima pastebėti saulėj dėmių (sukietėjusių dalių), 1919 m.

Tečiau, gruodžio 17 dieną, ant saulės bus galima matyti didelis juodas taškas.

Tai bus baisiausi eksplozija degančio gazo, kurio liepsnos bus išmestos tūkstančius mylių į erdvę. Krateris to saulės vulkano bus taip didelis, kad žemė jame galės taip jau lengvai pasinerti kaip bolė Vesuvius'o kraterį.

Ta saulės išsiveržusioji dalis turės pakankamai elektro-magnetinės jėgos, kad sukeltų mūsų planetos (žemės) atmosferoj neapsakomo sujudimo, kokio dar niekuomet nematė žmonės.

Šiais baisios audros, griaus pasibaisėtinas perkūnas ir pils pasakiškai didelis lietus.

Ugniakalniai pradės veikti ir mes iš savo vidurių lavą; apsireikš žemės drebėjimas, tvanai ir neapsakomi šalčiai.

Praeis daug savačių, kol žemė ateis į normalią stovį.

Aš skelbiu tą pranašavimą ne tuo tikslu, kad padarius sensacijos. Tai darau tik todėl, kad mano studijavimas dangiškų planetų privedė mane prie tokio įsitikinimo.

Taip maž-daug kalba profesorius Albert F. Porta.

Pabaigoje savo pranašavimo profesorius sako: "Perspēju išanksto. Nepaprastų dalykų atsitiks nuo gruodžio 17 dienos iki 20 dienai, 1919 m."

Ką mano kiti mokslininkai apie svieta pabaigą?

Iš pradžių mokslininkai nekreipė dėmesio į sensacingą profesoriaus Portos pareiškimą. Bet kuomet žmonės juo tolyn, tuo labiau ėmė rūpintis tuo pranašavimu, tai mokslininkai priversti buvo pareikšti savo nuomonės kai dėl svieta pabaigos.

Kaip jau matėme, profesorius Porta pamatuoja savo pranašavimą tuo, kad gruodžio 17 dieną šešios didžiulės planetos — Merkurus, Venus, Marsas, Jupiteris, Saturnas ir Neptūnas — susigrupuos vienoj

saulės pusėj kuomet septinta planeta, Uranus, rasis diametraliai priešingoj nuo kitų planetų kombinacijos pusėj.

Žemės padėtis su kitomis planetomis bus tokia, kad pravedus linijas į saulę sudarys tiesų kampą. Tokia žemės padėtis duos elektro-magnetinei jėgai progos pasiekti ją ir sukelti didžiausių perversmų.

Prof. Porta tvirtina, kad pakanka dviejų planetų, kad sukeltų mažą audrą; tris susijungusios planetos pagimdys didesnę audrą, o keturios — sukels didžiausią uraganą.

Visi mokslininkai sutinka, kad gruodžio mėnesį planetos susigrupuos taip, kaip pranašauja prof. Porta. Visas klausimas susiveda tik prie to, ar planetų traukimo jėga bus pakankamai stipri, kad padarius didelės įtakos į saulę? Porta sako, kad ta jėga busianti taip galinga, jog pagimdysianti saulės paviršiaus išsiveržimus. Gi išsiveržimai, iš savo pusės, pagimdysią elektro-magnetinės spėkos, kuri pasieksianti žemę ir viską sunaikinsianti.

Tečiaus astronomų tyrinėjimai parodė, kad toks tvirtinimas neturi mažiausio pamato. Šiais metais planetos jau porą kartų radosi maž-daug tokioj pat padėtyj, kokioj jos bus gruodžio 17 dieną. Gegužės mėnesio pabaigoj (apie 20 dieną) keturios planetos buvo subėgusios vienoj saulės pusėj maž-daug į tiesią liniją. Tos planetos buvo — Neptūnas, Saturnas, Jupiteris ir Venus. Tuo pačiu metu Merkurus ir Uranus radosi diametraliai priešingoj pusėj. Žemė radosi vienoj saulės pusėj, o Marsas — kitoj, sudarydami su planeta kombinacija tiesius kampus.

Rugpjūčio 1 dieną net šešios planetos radosi vienoj saulės pusėj ir sudarė beveik tiesią liniją.

Sulig prof. Portos teorija, tokia planetų kombinacija turėjo pagindytį "baisiausių perversmų." Tečiaus nieko panašaus neįvyko. Jeigu sujungta trijų-keturių planetų elektro-magnetinė spėka turi daryti didę

lēs ietekmēs ī saule īr gimēyti “baīsiānsiū audrū” tai kodel tokiū dalykū neatsitiko gegužēs, o ypatingai rūgpiučio mēnesy?

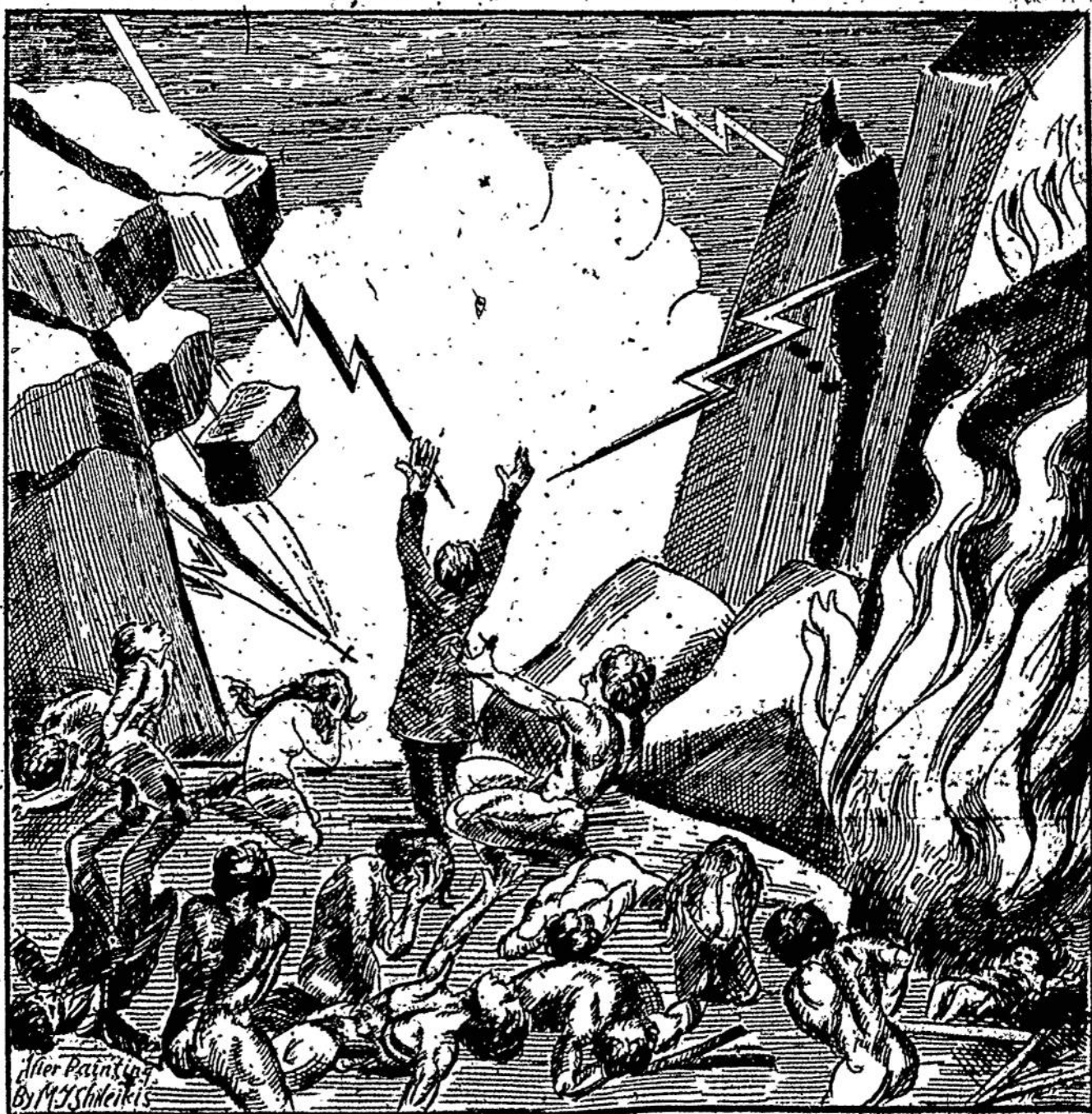
Tieša, saulės elektro-magnetinė spēka, kaipo išsiveržimų pasekmė, daro ietekmę ir jos atmosferą. Ta, ietekmė išsireiškia siaurinėmis šviesomis, lietuimi ir dažnu oro besikeitimu. Bet absoliučiai nėra jokio pamato, tikėti, kad planetų elektro-magnetinė spēka daro kokios nors didelės ietekmės ī saulę.

Pastaraisiais šešiais-septyniais metais planetos ne kartą buvė susigrupavusios maž-

daug tokioj pat padėtyj, kokioj, jīs susigrupos gruodžio mėnesy, o vienok jokiū katastrofų neįvyko. Todėl nėra nė mažiausios priežasties tikėti, kad šī kartā gali atsitikti kokiū nors perversmū.

Daug metų pašvęsta saulės dėmių studijavimui. Vis įieškota priežastis, kurių dėlei tos dėmės pasirodo periodiniāi. Galop, visi tyrinėjimāi įtikino mokslininkus, kad taiat pareina nuo periodiniū saulės išsiveržimų. Kitaip sakant, saulės išsiveržimāi ir dėmės nėra planetų ietekmės rezultatas.

Jeigu saulės išsiveržimāi butų planetų

Svieto pabaiga.

elektro-magnetinēs spēkos traukimo pasekmē, tai tie išsiverzīmai prasidētū ne umai, bet išlengva, sulig planetu grupavimos bēgiu. Pradžioje, kuomet planetos nēra dar visai susibēgusios ī tiesiā liniā, veļamas butū mažesnis. Ir juo daugiau planetu padētis artintusi prie sudarymo tiesios linijos, tuo labiau elektro-magnetinē spēka didintusi ir tuo didesniū išsiverzīmu atsitiktū art saulēs. Bet tikrenybēje to nēra. Saulēs išsiverzīmai paprastai įvyksta staiga. O tas fakts aiškiai rodo, kad saulēs išsiverzīmai neturi nieko bendra su planetu elektro-magnetinēs spēkos traukimu.

Maža to. Mokslininkai pastebėjo, kad saulēs išsiverzīmu skaičius nuolat mažėja. Šeši-septyni metai atgal tū išsiverzīmu buvo ypač daug. Gi dabar jų pasitaiko retai. Prieg tam išsiverzīmu intensyvumas — ir gi silpnėja. Taip dalykams esant, išsiverzīmai pagimdo mažiau elektro-magnetinēs jėgos ir todėl daro silpnesnę įtakmę ī žemę ir jos atmosferą.

Turint tātai omėnyj, galima tikrai pasakyti, kad gruodžio 17 dieną nebus nė jokios "svieto pabaigos" ir tū baisiausių uraganų ir žemės drebėjimų, apie kuriuos kalba prof. Porta.

Užtat nēra mažiausio reikalo susirūpinti del tū sensacingų pranašavimų. Tas faktas, — kad planetos šiais metais jau buvo bent kelis kartus susigrupavusios vienoj saulės pusėj ir nepagimdė jokių perversmų, turi nuraminti mus. Jis kuoiškiausia parodo prof. Portos pranašavimų nepamatingumą.

N. RUBAKIN.

Tikėjimų Paėjimas.

Vokiečių vienuolis ir indusai.

Kartą ī Indijā atvyko mokytas vokiečių vienuolis. Mato jis ten, dideliame mieste, daugybę didelių ir gražių murinių bažnyčių. Pabudavotos jos labai sugabiai, papuoštos auksu ir sidabru iš vidaus ir lauko. Bažnyčiose daugybė baisių negražių stabų. Kitas su keturiomis galvomis, kitas su dvidešimčia rankų, o apie stabus — minios pamaldininkų-indusų.

"Kam meldžiasi šie žmonės?" — paklausė vienuolis vieno pamaldininko-induso.

"Dievams", — atsakė indusas.

"—Kokię gi čia dievai? Tai stabai!"

"Ne, tai ne stabai, o dievų pavydalai."

"Bet tokių dievų nēra — ir niekad nebuvo! — sušuko vienuolis. — Pasaulij yra tik vienas Dievas..."

"Ką tu man kalbi! — pasakė indusas — Musų senovės knygose kalbasi ne apie tavo Dievą, o apie musų. O musų knygos parašytos prolingų žmonių. O be to, matai tą bažnyčią? Argi kas budavotų ją, jei musų dievų ištikrųjų nebutų? Jeigu yra bažnyčia, reiškia yra ir dievas, del kurio ji yra pastatyta."

Vokiečių vienuolis daug kalbėjosi ir su indusų mąstytojais. Jie jam pasakė: "Neskaityk musų tikėjimo negilių ir paikių. Nespręsk apie jį iš tamsiosios liaudies, Tai liaudžiai, kaip ir visoms kitoms, reikalingi stabai ir bažnyčios, ir apeigos — perstatymai. Bet pati esmė musų tikybos yra visai ne tamė, o virštobulybė."

"—Kokia gi pas jus virštobulybė?" — paklausė vienuolis.

"O štai kokia — atsakė indusų mąstytojai. Mes tikime ī tris vyriausius Dievus — Bramą, Višnų ir Šivą. Tai musų trejibė (traicė). Bėt visi tie trys dievai —tik įvai-

rios pusēs vienatīnēs pašos vyriausios dievyslēs, kurios vardas yra Brama. Jie gyvena ir jame ir atskirai nuo jo. Vienas jų — dievas tvėrimo, kitas — dievas apsaugojimo-to, kas sutveria, o trečias — dievas naikinimo. O ant visko to laikosi pasaulis, dėlto kad pasaulį visados kas nors tvėriasi, kas nors nyksta, o viskas kitas laikosi iki laiko, apsi-saugo. Štai tame ir yra pati esmė pasaulio ir jo gyvenimas ir jo siela. O jis tai ir yra Brama. Kas jis, kas pasaulis — tai vis tas pats."

— "Neteisingai jus tikite, pasakė vokiečių vienuolis. Aš taipgi tikiu į trejybę, bet tik ne į tokią. Aš taipgi išpažįstu, kad dievas vienas trijose ypatose, bet tik ne tokiose."

Indusų mąstytojai pradėjo ginčytis su vokiečių vienuoliu, bet iš to ginčo nieko neišėjo, kadangi kiekvienas tikintis pasiliko prie savo tikėjimo. Taip vokiečių vienuolis negalėjo pertikrinti nė vieno induso, kad indusų tikėjimas — tikėjimas klaidingas. O jie iš savo pusės nepatikrino nė vieno krikščionio. O dėl to indusų tikėjimo žmonės Indijoje čia ant mirties, puola po ratais savo stabų ir žūna ten sutriuškintais; dėl to laukinio tikėjimo žmonės kaba ant kriukiu, sėdi nesijudindami ištisus metus ant vienos vietos, visaip kanckina save.

O indusų skaitosi pasaulyje virš šimto milijonų.

Kas yra tikėjimas?

Delko gi šimtai tukstančiai milijonų žmonių įvairiose šalyse prisilaiko kokio nors tikėjimo? Delko gi jų siela laikosi jo laike ištisų šimtų, o gal but ir tukstančių metų? Suprasti ir patirti tai yra labai ir įdomu ir svarbu.

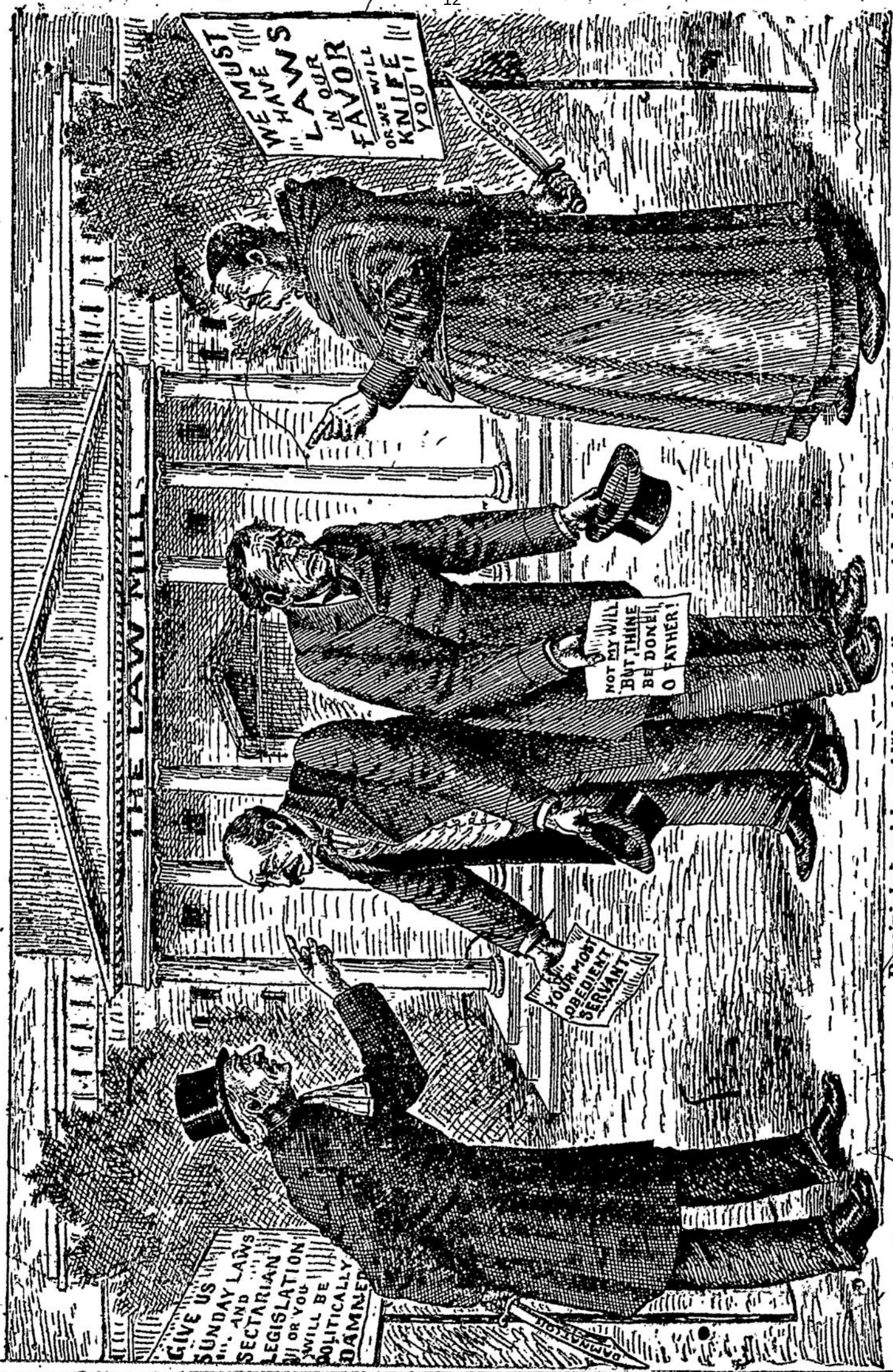
Pabuvoje įvairiose šalyse keliauninkai, pasakoja apie įvairius tikėjimus daug stebėtinų ir keistų, juokingų ir baisių. Yra tautos, kurios iki šio laiko skaito dievais paprastus akmenis, augmenis, gyvulius, žvėris, paukščius, gyvates, krokodilus. Yra

laukinių žmonių, kurie pridūda stebuklingą, dvievišką spėką tai meškos ilčiai, tai kokiame nors kaušeliui, tai molio nulipintai lėlei, tai paprastam skudurui, išgulėjusiam tulą laiką ant kokio nors kapo ar altoriaus aukuro. Ir visą tą garbina, tik į dievišką spėką, kuri būtų esanti įvairiuose daiktuose. Ir priegtam tik nuoširdžiai, tvirtai, karštai, o svarbiausia — nesvarstydami.

Bet svarbiausia visuose šiuose įvairiuose prietaruose štai kas: visi jie anaipol nėra ne tikėtai. Tikėjimas ne juokai ir ne žaismė, kadangi nė viena žmogaus siela negali apsigi be kokio nors tikėjimo.

Bet kas tai yra pats tikėjimas? Tikėjimas — tai tarsi ypatingas jausmas, kurio visai nesvarsto, o tik pripažįsta: į ką, girdi, tikiu, tą ir pripažįstu, — priimu be jokių darodinių. Na, o jeigu tikėjimas prieštaraus tam, ką matai ir supranti? Na, o jeigu protas, akis ir ausis sako vieną, o tikėjimas kitą? Kaip tokiuose atsitikimuose elgties? Neretai buna, kad žmonės tiki į įvairius baisesius dievus, kurių jie patys niekad ir nematė, o tik girdėjo apie juos iš kitų žmonių, o savo pačių akimis ir ausimis netiki. Ir jų nė kaip nepertikrinsi jų įsitikėjime.

Jeigu žmogus galėtų žinoti viską ir suprasti viską, — praeitį, dabartį ir ateitį — tada jokiame tikėjime nesirastų vietos žmogaus sieloje. Bet, dągi pats protingiausias žmogus negali visko žinoti ir viską suprasti. O tamsoje ir nežinystėje gyventi yra nepakenčiamai sunku. Juk kiekvieno žmogaus prole nuolat iškyla įvairūs klausimai: "kodel tas, delko šis". Į juos kartais visa siela maldauja kokio nors atsakymo. O tikrų atsakymų — teisingų, patikrintų, patikimų — į daugelį klausimų ir duoti negalima, mažiausia, dabarties laiku. Pavyzdžiui, kaip atsakyti su pilnu tikrumu ir pilnutimi į tokius klausimus: ar tiesa, kad visas pasaulis ištikrųjų yra sutvertas iš nieko? Ar tiesa, kad jis tikrai sutvertas, o nebuvo per amžių amžius, be jokios pradžios? Kas toji pir-

Dvasininkai spiria valdžią leisti jiems prieplankius įstatymus.

moji pati seniausioji priežastis viso to, kas gyvuoja, tai yra pradžia visų pradžių? Kas su visais mumis atsitiks po mūsų mirties?

I visus tokius klausimus kol-kas — nėra ir negali būti tikrų atsakymų. O be atsakymų į juos — baisu ir gyventi.

Ir štai čia ir iškyla iš gilumos žmogaus sielos ypatingas tikėjimo jausmas.

Koks laukiniausias tikėjimas?

Bet štai klausimas: iš kur gi atsirado tas tikėjimas į įvairius dievus? Kaip ir dėlko atsirado įvairūs priedarai žmonių mintyse?

Suprantama, jie visi neatsirado netikėtai.

Dabartiniame pasaulyje gyvuoja daugybė įvairių tikėjimų. Tarp jų yra tokie painūs, kaip, pavyzdžiui, pas indusus. Kitose šalyse pasitaiko tikėjimai kiek paprastesni. Dar kitose jie dar paprastesni, o ten dar ir dar, ir taip iki paprasčiausių ir laukinių.

Pas kokias gi tautas pasitaiko pats laukiniausias tikėjimas? Suprantama, jis yra pas laukinius žmones. Štai ir reikia jiems prisžiūrėti kad supratus pačią esmę tikėjimo. Tas, kas paprastesnio juk lengviau suprasti, negu tas, kas pasidarė jau labai sudėtinu. Visokis sudėtinis tikėjimas, — pavyzdžiui, indusų, — atsirado ant žemės ne iškarto dabartiniame savo pavydale. Jis išaugo pamaži bėgyje šimtų ir tukstančių metų. Panašiai tam buvo su kiekvienu tikėjimu. Pavyzdžiui, dabartinis krikščionių tikėjimas visai nėra tuo, kuo buvo senasis, evangeliskasis. Dabartinis chiniečių tikėjimas visai netoks, koks buvo du tukstančiai metų atgal.

Bet iš kurgi jie prasideda? Sakoma, kad juos pirmiausia skelbė kokie-nors dideli žmonės ar pusdieviai. Pavyzdžiui, chiniečių tikėjimas pacina nuo chiniečių mokslininko Konfucijaus, senovės persų tikėjimas — nuo mokslininko Zoroastra, mahometonų — nuo arabų pranašo Mahometo, krikščionių — nuo Kristaus. Bet juk ir prieš juos įvairios tautos turėjo kokį nors tikėjimą

ir pripratę prie jo. Dėlto, kada atėjo naujas tikėjimas, jis susimaišė su senuoju ir iš tų dviejų tikėjimų pasidarė nė tai naujas, nė tai senas. Taip buvo visur ir visada. Reiškia į kiekvieną naują tikėjimą padaro savo įtakmę ir senasis. Bet ir į tą senąjį tokiu pat būdu darė įtakmės dar senesni tikėjimai, o ant jų — dar ir dar senesni.

Senoviniai tikėjimai paprastesni negu dabartiniai. O patys senoviškiausi buvo dar paprastesni. Nauji tikėjimai išaugdavo iš senovinių, paprastesnių, ir taip iki pačios pradžios, iki pačių seniausių laikų. O senoviniai laikai buvo laikai žvėriniai, laukiniai. Reiškia, štai kur reikia ieškoti pradžios tikėjimo, pas pačius laukinius žmones. Tokie dar ir iki šiol gyvena ant žemės. Kėliauninkai buvojo įvairiose šalyse ir patyrė, kaip tiki įvairūs laukiniai žmonės. Susipažinus su tuo galima suprasti, kaip iš pačio laukiniausio tikėjimo pamaži išaugo dabartinės didžiosios religijos.

(Toliaus bus).

Zaltys gundo Rojaus gyventojus.

Šis Tas Apie Jėzų.

Mes, laisvamaniai, visada sakome ir sakome, kad viša tai, ką krikščioniškai pasaulis, ypačiai Rynio katalikų dvasiškija, sako apie Jėzų, yra savo rušies pasakos, kurias žmonės vadina mytais, legendomis ir tt. Kitais žodžiais, mes sakome, kad tokio Jėzaus, kaip kad jį pristato kunigija, visai nebuvo.

To neveizint mes tečiaus sakome, kad Jėzus žmogus galėjo būti. Nors apie jį mes maža teturime i tikėtinų dokumentų, jei neskaityt žinomųjų evangelijų, kur betgi kas sakins tai naujas prieštaravimas, nauja negalimybė — pasaka.

Taigi mes sakome, kad Jėzus žmogus galėjo būti. Kuo tatau mes remiame? Ve kuo.

Jėzaus tėvynė.

Žydų tautos istorija tai vargų nepalaimos istorija. Izraelius tikrenybėje buvo — ir dabar dar yra — ne išrinktoji, bet pasinerktoji vargū, niekinimui ir persekiojimui tauta. Visa tai išpasakoti čia negalima. pagalios, tai ne mūsų tema. Tatau tenkinsimės pažymėję tik tą laikotarpį, kuriame sako, gyvenęs Jėzus. Ir tai, kiek jisai turi bendra su mūsų nusistatyta tema.

Daugiau kaip pusšimtis metų prieš kalbainąjį gimimą didžiojo Mesijaus žydų tauta prarado savo politinę nepriklausomybę. Ji tapo Romos verge. Romos valdonų žiaurumas neturėjo ribų. Diena iš dienos tapta, didžiosios žydų vargdienų mūšios. Jaukė naujų pančių, naujų persekiojimų. Pagonis-romiečiai netik bandė sutriuškinti juos ekonomiškai ir politiškai, bet kartu ryžosi atimti iš jų tai, kas jiems buvo brangiausia: jų tikėjimą. Ant visų galin gojo išganingojo Jehovės sosto rengėsi užsirioglinti koks nors Romos Jupiteris su

visa gauja pagoniškų dievų-dievykų... Žydų tauta drėbėjo, laukė galutino mirtin gojo smūgio... Ji neteko paskutinės žemiškosios vilties-pasitikėjimo savimi. Tuokly iau, kad bailioji, patvirkusi didžiuni ja ir kunigija tarytum šunyčia, šliaužjojo prie išdydžių pagoniškų Romos despotų ko jų.

Žydų liaudis kentėjo, duso ir laukė, laukė, laukė. Laukė to, ką jiems pranašavo didieji prarakai. Laukė savo Mesijaus! Mesijus turėjo juos išgelbėti. Tik Mesijus begalėjo suteikti jiems gerbuvio — čia ar anapus grabo...

Galima todėl suprasti, kad tokią padėtį lengvai galėjo sutverti tai, ko žydų liaudis taip troško — Mesijų-Išganytoją. Ir ji sutvėrė, sutvėrė jų nevieną, bet visą oile. Laimingiausias ar nelaimingiausias jų buvo — Jėzus Nazaretis, dailydės sunus. Jo vardas, pasidėkojant tai pačiai ypatingajai padėčiai, liko nemirtinų. Prieš jį nublankę, susmuko į tamsias užmiršties gelmes dagi patis įžymiausieji viešpatijų valdėjų vardai, mokslo ir dailės miloriai... Didįjį pasaulio Mesijų-Kristų šiandie žino kiekvienas, kad ir vos pradėjęs silabuoti kūdikis. Tokią didelę rolę šiandie lošia tas, kurį kadaise niekino, persekiojo ir nužudė kunigai ir pagonis Romos despotai, — Jėzus. Tas, kuris tuomet buvo apšauktas netikėliu, niekintoju Dievo bei įstatymų; tas, kuris buvo nukankintas kaip mištininkas ir sulig Romos despotų papročiu — prikal tas ant kryžiaus!

Jėzus žmogus nunai patapo dievu. Jėzų žmogų šiandie garbina milijonai žmonių. Jėzų žmogų šiandie monopolizavo kunigai, tie aršiausieji žmonių vargdienų neprieteliai — tamsios ir melo apaštalai... Liki mo ironija! Jėzus vargdienis, bėdino dai

lydės sunus, vargdienų prietelis, tapo jų naudojimo įrankiu.

Kas buvo Jėzus?

Po to, kas jau pasakyta, skaitytojas žino, kad Jėzus (senųjų žydų kalba Ješua arba Jehošua), Nazaretis buvo dailydės sunus. Jisai gimęs apie 4 metus sulig dabarinių metų skaitymo laiku, (kitais 1915 metų tūm atgal. Gimęs nuošaliniame Galilėjos klonių miestely, Nazarete, (Beje, "šventasai raštas" mums sako, kad Jėzus gimęs Betlėjaus stonelėj. Bet tai yra tik pasaka. Ji tapo išmislyta todėl, kad priparodžius, jogei Jėzus yra kilęs iš karaliaus Doviđo giminės ir todėl yra tas, kurį prarakai skelbė busiant tikruoju Mesi jum. Šią žydišką - patriotišką pasaką dar ir dabar skelbia mūsų kunigai kaip svarbių "šventosios vėros" artikulą). Jisai turėjęs keturis brolius: Jokubą, Jūozą, Simoną ir Judą, ir kelias seseris. Apie tai kalba pati Biblija (žiūrėk Mateušo, Markaus, Luko ir Jono evangelijas). Taigi kunigų pasakos apie nekaltą, prasidėjęmą yra daugiau nei juokingos. Apie Jėzaus kudiystę istorija nieko nemini, jei neskaityt tą netikėtiną prietikį, kuris sakė, kad Jėzus, sulaukęs dvylikos metų amžiaus, kartu su savo tėvais būvo nuvykęs į Jeruzolimą, kur, bažnyčioje, turėjęs ytin aistrių ginčų su šventojo rašto aiškintojais-mokytojais, ir kad visi būvę didžiai nustebinti tuo. Tai yra aiški falsifikacija, išmislyta tik tuoju tikslu, kadant priparodžius Jėzaus dieviškumą...

Taigi iš viso, kas jau suminėta, mes darome išvedimą, būtent: Jėzus buvo paprasto dailydės sunus, Jėzus žmogus.

Jėzaus mokslas.

Apie tai, koki laipsnį apšvietos buvo pasiekęs Jėzus mes galime spręsti iš to, koks buvo abelnasai liaudies apšvietos laipsnis jo gimtinėje šalyje — Galilėjoj. Galilėja buvo nuošalus žydų žemės apskritys, esantis

atokiai nuo šalies sostinės ir jos bažnyčios — Jeruzolimo. Be to, Galilėjos susisiekimui su sostine labai trukdė karingieji samaritai. Todėl galilėjiečiai buvo folokai atsilikę nuo Judejos gyventojų. Čia nebuvo pažymu to nervingumo, įtemptos minčių bei nuomonių kovos, kuri reikšdinosi Judėjoje ir šalies sostinėje, Jeruzolime. Galilėjiečiai stipriai laikėsi įsigyvenusių papročių. Tai, kas Jeruzolime ir jo apielinkėse skaitėsi atgyventu dalyku, galilėjiečiams išrodė esant dideliu daiktu. Taigi Galilėja skaitėsi atsilikusių tamsių apskričių. Joje viešpatavo nežinė, prietarai, tikėjimas į visokias negalimybes.

Aišku, kad Jėzaus gimtinis miestelis, Nazaretas, negalėjo būti jokia išimtis. Tai buvo mažas, skurdus miestelis, stūksas vienoje Galilėjos kalnų pakrausėje. Turėdami artimų su savo kaimynais syričiais ryšių, galilėjiečiai be kita kono visiškai buvo sudarę savo gimtąją kalbą, taip kad jų viešas pasirodymas šalies sostinėje dažnai išsukdavo didelės pajaukos. Jeruzolimo gyventojai savo atsilikusius viengėndius galilėjiečius netik pašėpdavo, bet dagi neprileisdavo prie viešųjų pamaldų teikimo.

Suprantamas dalykas, Jėzus čia negalėjo būti jokia išimtis. Jisai galėjo stovėti visa galva augščiau savo gimtinės gyventojų, bet prilygti sumaniems sostinės dvarininkams jis toli gražu nepajiegė. Todėl pasakos apie jo pasistatymą Jeruzolimo bažnyčioje yra tiesiog negudrios.

Vadinas, Jėzaus žinojimais, jo apšvietimo laipsnis, buvo apribotas, siauras siaurutėlis, toks kaip ir visos pilkūsai gyvenimas tamsioje, prietaringoje Galilėjoj.

Jėzus buvo — driskis.

Tais laikais, kada gyveno Jėzus, "žydų žemėje" buvo įsikūrusi tula tikėjiminė sektelė, vadinama esėjais, (kitais vadinami esenais). Tai buvo savo rušies asketai (puskelninkai, bėgantįs nuo gyvenimo tikrony-

bės arba žmonės, laukiantys išganymo po mirties). Jų idealas buvo: šalintis visokių šios žemės "niarnasčių" nenuodėmauti, gyventi skurde ir laukti ateinant didžiojo išganytojo — Mesijaus. Jie manė, kad atėjęs Mesijus turės išgelbėti žydų tautą, atleisti jai jos didžią nuodėmę ir įkurti "karalystę dangaus." Sulig jų, Mesijus bus pilnai nenuodėmingas žmogus, jisai atsisakys nuo žemiškojo gyvenimo netikumų, duos tikrų liudymų, kad jante klėsti dvasia šventoji ir kad piktosios dvasios dėlei jo yra tik mažmožys, — kad jisai suvaldo jas: Mesijus, isidomėkite, turės padaryti tarp žmonių lygybę, bendrą naudojimąsi turtu — komūnizmą.

Toks buvo tos sektos idealas. Dagi jie ir patys bandė tautai praveisti gyvenimą. Jie susispietė į tam tikras bendrijas — komūnas driskių. Turtingesnieji visą savo turtą pavesdavo komūnai ir paskui visi lygiai dalindavosi esamu labu. Į tas savo komūnas jie kvietė visus "Izraelio vaikus". Kvietė atsisakyti nuodėmingojo gyvenimo, gailėtis dėl jo ir — krikštytis.

Vienas įžymiausias ir iki šiol žinomas tos sektos vadas buvo — Jonas Krikštytojas. Apie tą asketų sektos vadą istorija taip jau nieko nemini. Jo praeitis tokia pat tamsi nežinoma, kaip paties didžiojo Mesijaus Kristaus. Tai, kas apie jį minima katalikų bažnyčios "galvų" bei evangelijoje, yra — legendos. Vienas dalykas tečiau yra aiškus, butent, kad jis buvo — esėjus.

Ar Jėzus tikrai buvo tos asketų sektos narys, mes nežinome. Istorija apie tai nemini. Bet tai, kad jisai buvo vienas, tų, kuris nuėjo pas Joną krikštytis ir kad jisai buvo toks jau uolus anų laikų driskių komūnizmo skelbėjas, rodo, jogei Jėzus buvo labai giminingas įlėms žmogus. Taigi jisai buvo — driskis.

Jėzus buvo pavyzdingas žmogus ir gabus agitatorius.

Tai, kas Jėzų-žmogų padarė garsiu, buvo

ne dieviškoji jo pasiuntinystė, bet pavyzdingas — asketų žvilgsniu — gyvenimas ir jo agitatoriaus gabumai!

Mes jau minėjome, kad Galilėjos žmonės buvo tamsūs-prietaringi, kad jie tikėjo į visokias negalimybes — burtus. Visoki žmogaus dvasios nenormalumą bei jų protui neišaiškinamas ligas jie skaitė esant piktosios dvasios padarui. Tokius nenormalius žmones prietaringieji galilėjiečiai sakydavo esant "velnio apsėstais". Jeigu dar imti domon žiaurų Romos despotų pagonių režimą, darosi aišku, butent: koks skurdus beviltis buvo niekiamosios žydų liaudies gyvenimas. Todėl labai galimas dalykas, kad anais laikais atsirado visa eilė pranašų, bei mesijų, kurie ėjo į liaudį ir skelbė jai išganymą čia ar anapus grabo...

Vienas tokių mesijų buvo dailydės sunus, Jėzus Nazarietis vienas niekiamųjų žydų liaudies posunių. Savo išsilavinimu, apšvietos laipsniu jisai nesiskyrė nuo kitų savo gimtinės gyventojų-žydų. Jėzus galėjo skirtis nuo daugumos jų tik pavyzdingu asketo gyvenimu ir gabumais, agitatoriaus gabumais. Jisai geriau nei kiti jo pirmtakunai pajiegė patraukti užinteresuoti prietaringuosius liaudies sluoksnius. Budamas geru kalbėtoju ir tvirtu budo žmogumi jis greit sužavėdavo liguistus savo klausytojus-sekėjus. Jisai tuo budu išvydavo iš jų piktasias dvasias — velnius. Tai buvo vyriausia ypatybė, kuri jį darė Mesijum.

Bet to neveizint Jėzaus veikimas ir to veikimo sėkmingumas buvo apriboti. Pirmiausia todėl, kad dailydės sunus Jėzus buvo menku išsilavinimu žmogus, jisai toli gražu negalėjo pasistatyti prieš apsikrius Judėjos dvasininkus. Toks jo pasišokimas būtų išašukęs tik pajuoką. Jie prie pirmos progos būtų nušvilpę neapšviestąjį driskį Nazarietį. Jėzus todėl kreipėsi į tuos, kuriems pats buvo lygus — į liaudį. Bet ir čia jį ištiko nepasisekimas. Sako, kad pirmą kartą Jėzus viešai pasirodė savo gimtiniame miestelyje — Nazarete. Vieną subatą sina-

gagoje jis emes pamokslininkauti apie tai, kad žmonės privalo gailėtis dėl papildytų nuodėmių ir grįžti prie gerо gyvenimo. Bet kad čia visi jautėsi esą lygus pačiam pamokslininkui, tai klausytojai nustebę ir pradėjo klausinėti: "Ar ne jisai cimernin-ko (dailydės) sūnus? ar ne jo motina var-du Marija? ir jo broliai Jokubas ir Jozes ir Simonas bei Judas? Ir jo sesers ar ne vi-sos prie mūsų? (Mat. ev. 13. 55-6). Dar dau-giau. Jam stačiai atsakyla: "Gydyk pats save" Susirinkusieji netik nenorėjo klausyti jo pamokslo, bet dagi suėmę jį ir išvi-ję iš miesto (žiūr. Lukošiaus ev. 4. 29). Ne-bereikalo todėl Jėzus buk prasitaręs, kad "prafakas būkur mažiau garbėje laiko-mas, kaip savo tėviškėje ir savo namuose" (Mat. ev. 13, 57).

Poto Jėzus nuvyko į Kaparnaumą, nedidelį miestelį palei Tiberio ežerą. Čia jam geriau sekėsi. Kaip ilgai jis čia veikė tikrų ži-nių nėra. Aišku tiek, kad čia Jėzus nemažai pasklito. Apie jį pradėjo rinkties visi skau-džianieji ir liguistieji; visi tie, kur laukė "karalystės dangaus" ir ieškojo dvasinio susiraminimo, kitaip atsikratyti juos per-sekiousias piktąsias dvasias ir velnius. Ši-tą jų troškimą dailydės sūnus, Jėzus Naza-rietis, matoma, patenkindavo.

Jėzus buvo žydų patriotas.

Tos "krikščioniškojo pasaulio pasakos, buk dailydės sūnus Jėzus atėjęs išpirkti visą nuodėmingąją žmonių giminę įturi pama-to. Jos yra daugiau nei juokingos. Jė-zus buvo nepermaldaujamas religinis žy-dų patriotas. Jisai nė per sprindį nešutojavo nuo viešpataujamųjų žydų liaudyje pažiūrų į tikėjimą. Tai sako dagi pati — Biblija. Šitai galima rasti Mateušo ir Markaus evangelijose.

Savo religinio (žydų) patriotizmu Jėzus nuėjdavo dagi taip toli, kad savo kaimynus, pagonis syrus, romėčius ir kitus jis vadini-davo šunimis. Taip, kartą į jį kreipėsi tula

kanaanietė prašymu išgydyti josios "velnio apsėstą" dukterį. Jėzus piktai atkirtęs: "Aš nesmi siustas tik prazuvsiom Izrae-liaus giminei avelėms... Nedera atimti duo-ną vaikams ir mesti ją šunčiams." Savo mokiniams Jėzus griežtai pareiškė: "Ne-nueikite pagonių kelių ir nenueikite sama-ritonų miestan", (Mat. ev.).

Visa tai rodo, kad Jėzus nė nemanė apie tokį "atpirkimą," kokį jam priskaito "krikščioniškasis pasaulis." Jisai buvo su-vo liudies (religinis) patriotas.

Kuo tatai išaiškinti? Pirma tuo, kad jisai tvirtai prisilaikė viešpataujamųjų žydų ti-kėjimo dėsnių; antrą — jų kaimynų pa-gonių pasimojimais prieš žydų tautą. Jie buvo žydų tautos vergėjai. Todėl netik Je-zus, bet ir visi kiti skaudžiamieji žydų tau-tos, suėmus į tuos kaimynus žiurėjo kaipo į savo priešus.

Jėzaus dieviškumas.

Mūsų jėzavitai (ir lietuviškoji jų veislė) begalo daug kalba apie Jėzaus dieviškumą, taigi tas jo ypatybes, kurios liudijusios jį e-sant "Dievo sūnumi." Kelias jų mes jau minėjome, butent: Jėzaus ginčą su dvasinin-kais Jeruzolimo bažnyčioj ir gydimą "velnio apsėstų". Matai, Jėzus, dvylikos metų vaikė-zas, puikiai sumušęs apstukrius ir išlavinu-sius žmonės! Jėzus išgydęs aklus, rašius, ir "velnio apsėstus!" Taigi jis buvo didelis žmogus, buvo Mesijus. Gerai. Bet kaip tuomet suprasti Jėzaus pagraudinimą savo mokiniams: "Tai jis isakė savo moki-tiniam, idant niekam nesakytų, kad jis Jė-zus, ans Kristus "esąs"? (žr. Mat. ev. 16. 20). Kodel tatai būtų reikėję slėpti? Aiš-ku: Jėzus buvo žmogus, buvo toks, kuris dėl savo mokinių galėjo patokti įstaty-mų nemalonėn. Ir šitos nemalonės Jėzus nenorėjo. Jisai dagi slapstėsi nuo Romos valdininkų, kurie, matoma, jo moki-niams neužlaikant sekretų, pradėjo Jėzų se-kioti. Galilejoj tuo būdu jam pasitarė nesau-

gu. Apie tai minima pačioj — Biblijoj.

Visa tai rodo, kad pats Jėzus save ne-skaitė esant tokiu, kokiuo dabar jį skaito-musų jėzuvitai. Jisai buvo Jėzus-žmogus, dailydės sunus iš Nazareto.

Stebuklinguosius gydimus „velnio ap-sesčių“ ir kitų irgi reikia aiškinti ne dieviš-komis Jėzaus ypatybėmis, bet viešpatauja-mais to laiko prielaraus — žmonių tamsu-mu. Jeigu šandie, kone dviem tkustan-čiam metų praslinkus po Jėzaus mirties, randasi žmonių, tikinčių visokiemis ste-buklingiems gydymams, tai ką bekalbėti a-pie anuos laikus!

Jėzavitų pasakoj. apie tai, buk Jėzus iškil-mingai įėjęs į Jeruzolimą ir ten griežtai pa-sistatęs prieš pinklus bei pinigų mainyto-jus — išvartydamas jų staliukus ir „išcys-tydamas Dovidą būžnyčią“ — yra visai ne-gudrios. Tokio „džiabo“ Jėzus neatluko. Tai yra falsifikacija. Nėra jokių tikrų pri-parodymų, kad toks andelis ištikrųjų būtų buvęs varomas bažnyčioje. Tokio andelia-vimosi vieta, kiek žinoma, buvusi vadina-masai alyvų kalnas. Gi prie bažnyčios bu-vo pardavinėjama tik alyvų aliejus ir kita, bet ne už pinigus tik speciliai pagamintas žymes. Galimas daiktas, kad netoliese buvo ir pinigų mainytojų stalieliai ir taip jau gali-mas daiktas, kad Jėzus, kaip nuoširdus driskių komunizmo išpažintojas, galėjo prieš juos prasiartli. Bet tai jau yra visai kitas dalykas, nieko bendra neturintis su „cystijimu“ bažnyčios ir vaikymu pačių andlinių.

Dar negudresnis yra tariamas įėjimas į Jeruzolimą. Prisistatykite: Jėzus, kuris tokia didele kilikine buvo priimtas, ku-riam visas miestas sakęs: Tai yra ansai Jė-zus, prarakas iš Nazaret. Ozianna sunu Davido, pagirtas huk — ateinasis vardan Viešpaties! Ozianna aukštybėje! — ir tas pats Jėzus taip greitai visų tapo užmirštas, kad reikėjo papirkti šnipą Judą (Judošių)

Idant jis išduotų buvusį savo mokytoją Jėzų! Negudresnį dalyką ir prisivaizdinti

sunku. Maža to. Kaipgi galėjo atsitikti, kad vėliau tą patį minia jį šaukė: „Nukry-žiovokite jį!“?

Pagalios pasakos apie įvykusius „prajo-yus“ po to, kada Jėzus tapo prikaltas ant kryžiaus, ir apie Jėzaus prisikėlimą yra vėliau sugalvotos. Tikslas tų sugalvotų pa-sakų labai aiškus.

Jėzaus areštavimas ir mirtis.

Kodel Jėzus buvo areštuotas? Kaip galėjo atsitikti, kad prieš jį ėjo šavieji žmonės, žy-dų kunigai ir svetimieji despotai-pagonys, Romos valdininkai? Ve kodel. Pirma, Jė-zus darėsi ytin pavojingu konkurentu bai-liai, patvirkusiai žydų kunigijai kaip „naujo mokslo“ skelbėjas. — kaip netikė-lis. (šandieniniai mūsų jėzavitai sakytų: „cicilikas,“ „parmazonas,“ „bambiza“ etc, etc.) Matai, Jėzus kam tai kur tai pasisakęs, jogei jis esąs „Dievo sunus.“ Toks pareiški-mas negalėjo neižeisti „tikruosius Dievo mokslo skelbėjus“ žydų kunigiją. Bet to nevojzint, tai buvo tik savo rūšies „kabliu-kas,“ ant kurie jie pasigavo naująjį Mesiją. Tikroji priežastis buvo ta, kad Jėzus, kaip nenuolaidus asketas, kartu buvo atkaklus — nickintojas „šios žemės marnasčių“ kitaip driskių komunizmo skelbėjas. Jisai skelbė bendrą naudojimąsi turtu. Jo sektos nariai galėjo būti tik tie, kurie atsiskaldavo visų savo turtų, taigi pavėsdavo juos Jėzaus mō-kinų-driskių komunai. Kunigijai tečiaus nebuvo viskas pat ar buti driskių komunos nariais ar lėbauti. Žodžiais jį skelbė „tikrą-jį Dievo mokslą,“ bet darbais — buvo lygi Romos despotams: liaudies-vargdienių nau-dotoja. Kunigai gyveno pertekliuje, kuomet liaudis badmiriavo ir vilko sunkų sveti-mųjų ir savųjų naudotojų jungą. Taigi jį ne-kentė naujojo pranašo netik kaip žmo-gaus, ir kaip tam tikros jai pavojingos ide-jos skelbėjo, — kaip „svieto lygintojo“. Ve, todėl jį ir pasirupino apšaukti jį netikė-liu. Bet kad tai padarius, reikėjo kokių-nors priparodymų. Kur jų gauti? A-

...jie. tai, kad Jėzus būk pasireiškęs esant "Dievo sunumi" niekas tikrai negalėjo priparodyti. Tai galėjo žinoti tik artyniausieji Jėzaus mokiniai. Todėl ji pasirūpino, kad vienas jų būtų papirktas. Tokių snipų įdavėjų patapo Juda.

Antrą, pagorėjus Romos valdininkams irgi, nebuvo visviena ar "žydų žemėje" "tikrąjį Dievo mokslą" skelbs bailioji, patvirkusioji žydų kunigija, ar naujasai asketas ir kairiu nepalenkiamas svetimųjų engėjų priešas — dailydės sunus iš Nazareto, Jėzus. Į Jėzų, kaip jau minėjome, Romos valdininkai žiūrėjo kaip į savo rūšies maištininką. Tai kas, kad mūsų jėzavitai ant visų kampų rėkia, būk, Jėzaus mirties tenorėje tik vieni žyda. Pasakos apie tariamąjį Pilo to raškų nusimazgojimą yra sugalyotos tik tuo tikslu, kad visa dėl Jėzų mirties kaltę suvertus ant visos žydų tautos.

Kad Romos valdininkai į Jėzų žiūrėjo kaip į maištininką, apie tai galima rasti istorinių liudynių. Pagalios pats jo nuteisimas ir nužudymas sako, kad Jėzus Romai buvo nepageidaujamas žmogus. Jisai kaip didelis nusizengėlis-maištininkas tapo prikaltas ant karyžiaus. Tokios bandimo imonės "žydų žemės" įstatymams buvo svetimos. Tai Romos padaras. O tokios sunkios bausmės Romos valdininkai nebutų stvėręsi vien tik dėlto, kad Jėzus skelbė "tikrąjį Dievo mokslą", priešingą žydų kunigijai. Mes jau minėjome, būtent: kaip Romos despotai elgėsi nukariautojė šalyje. Jie ten stengėsi patrempti visa ir patį Jėzų. Taigi žydų kunigijos užmačių jie nebutų pildę, jeigu prieš naująjį Mesijų nebutų rimtesnių priparodymų turėję. Aišku, Jėzus tapo nuteistas ir nužudytas kaip maištininkas, kuris kartu buvo negeistinas žydų kunigijai žmogus.

Bendros pastabos.

Prie visa, kas jau pasakyta, lieka dar pridėti kelią bendrą pastabą. Skaitytojai jau

matė, kad Jėzus Nazaretis nė savo asmeniu, nė išsilavinimu, nė darymu "stebuklų," nė asketo gyvenimu bei skelbimu esėjiškojo driskių komunizmo, nėgi savo mirčia nerodė, kad jis būtų buvęs tuo kuo jį skelbia esant jėzavitai, būtent: "Dievo sunumi". Jis buvo ir yra dailydės sunus, Jėzus-žmogus. Mąža to. Didysis žydų liaudies Mesijus rasi būtų likęs taip jau nežinomas, kaipir visa cėlė kitų tokių pat mesijų ir kartu su juo visas jo "mokslas", jei nebutų įvykęs naujas žydų driskių komunizmo persilaužimas; jei jis iš grynai žydiškos sektoš nebutų likęs tarptautinė sekta. Tik pasidėkojant tam Jėzus liko tuo, kuo jisai šiandie yra: Jėzus Kristus, pasaulio išganytojas.

Tas naujasai, davusis "krikščioniškam pasauliui" pirmąją gyvastį užmazgą, persilaužimas istorijai yra žinomas vardu paulinizmas. Jisai pavadinta jo kūrėjo, apaštalo Povilo-Sauliaus, vardu. Tikrenybėje todėl "krikščioniškasai pasaulis" turėtų nusilenkti ne Jėzui, o tik Povilui. Tam Povilui, kuris tula laiką buvo aršiausias Jėzaus sekejų neprietelis, jų persekiotojas. Tai išrodo keista, bet kartu tai yra tiesybė. To neužginčija nė patys jėzavitai (skaitytojai, tikluosi, supras mane: žodį jėzavitai aš čia vartoju ne ta siaura tula "zokono" prasme). Povilas, aršiausias Jėzaus sekejų priešas, likęs "naujo mokslo" išpažintoju kartu pasirūpino padaryti jį netik apriboto žydų burelio reikalu, o kartu ir pagoniškojo pasaulio — pirmiausia graikų. Ir tatai jam pasisekė gal ne be vargo ir tulo pavojaus jo paties asmeniui. Plačiau apie tai aiškinti — ne mano temoje. Tatai, prie progos, galima bus padaryti kitoje vietoje.

Todėl baigdamas savo nusistatąją tēmą dar kartą pabrėžiu: Visa, ką mūsų jėzavitai skelbia apie Jėzų kaip apie vieną "šventosios traisės," kaip išganytoją, kaip Jėzų dievą, yra pasakos, nors tiesa, labai masinančios, sukeliančios gilaus ir kilnaus įspūdžio. Mes tečiau sakome: Buvo tikrai Jėzus-žmogus, bu-

vo bēdino dailidēs sunus īš Nazareto, kilnū-
sis sāvō liaudies-vargdieniū mylētojas — Jē-
zus-žmogus, kuri taip negarbingai nužudē sa-
vieji tos liaudies engējai KUNIGAI ir nuož-
mus žydu tautos nukariautojai, Romos des-

potai. Kaipo Jēzu-žmogū, kaipo Jēzu sāvō
liaudies mylētoja, Jēzu-kankini — ji mes vi-
suomet alsiminsime ir reikšdami jani
kaip ir visiems kitiems kankiniams, pagar-
boš, lenksime sāvō galvas. — Geniū Dēdē.

PUT, PUT, PUT...

Paukštis, kurio nebepalesinsi — Biblija.

Lenkai vistiek negali apseiti be lietuvų. Ir jų seime buvo lietavis V. Valtulionis (lenkiškai W. Wajtulanis). Bet ar susigėdijo, kad pas lenkus nuėjo ar kas kitas atsitiko, tik rugsėjo mėn. jis pasimirė.

Chameleonų yra ir Lietuvoj. Paimkime, kad ir E. Galvanauską. Buvo socialistų liaudininku, bet pamatė smetoną ir į vieną parą išvirto "nepartyvių" klerikalų bičiuliu.

K. A.

MAKSIM GORKIS

Maksim Gorkis gimė 1868 ar 1869 m. — jis pats nežino tikrai kokiais metais — Nižniamie Novgorode. Jo tėvas, Maksim Peškov, buvo neturtingas darbininkas. Savo sūniui jis davė vardą Aleksej. Vadinasi, rašytojaus tikrasis vardas yra Aleksej Peškov. Maksim Gorkis yra tik slapyvardis.

Kada Gorkiui sukako keturi metai, mirė jo tėvas, o sulaukęs septynių metų jis neteko ir motinos. Jį paėmė auklėti bočius, nepaprasto žiaurumo žmogus. Po jo priežiūra Gorkis mokinosi skaityti. Bet neišgail jam teko mokyties: jau devynių metų jis pristojė dirbti prie šiaučiaus, kuris visokiais būdais kankino vaiką.

“Veną dieną,” — rašo Gorkis, — “Aš šildžiau savo meisteriui vandenį, katilikus nu puolė ant žėinės ir aš nusiplikiau sau rankas. Tą patį vakarą aš pabėgau nuo šiaučiaus. Bobutė užtai manė labai barė. Paskui aš pristojau prie malioriaus.”

Tėvams neišgail jis pasiliko naujoje vietoje. Nuo to laiko jis pradėjo bastyties iš vienos vietos kiton, niekur nerasdamas sau nusi ramimino. Ant galo, jis atsidurė ant Volgos, kaip laivų darbininkas. Tasai užsiėmimas jam pasidabojė.

Laivo virėjų buvo Smuri. Jo asmenyje Gorkis sutiko mokytoją. Virėjas, buvęs kareivis, labai mėgo skaityti knygas ir davė Gorkiui visas savo knygas skaityti. Tas knygų rinkinys susidėjo iš Gogolio veikalų, Dumas romanų, “Šventųjų gyvenimo”, geografijos ir įvairios rusies apysakų.

Smuri labai užinteresavo Gorkį, kuriam buvo tada šešiolika metų, “spausdintu žodžiu.” Gorkį apėmė nepaprastas noras mokyties. Jis metė laivą ir vyko Kazaniun, kad įstojus universitetan. “Čia,” — svajojo jaunuolis, — “galėsiu išmokti daug puikių dalykų...” Bet svajonės apgavo jį.

Jam pareiškė, kad universitetan negalima stoti neturint tam tikro prisirengimo. Esą reikalinga pirmą isigyti subrendimo atestata!

Gorkiui vėl prisiėjo įeškoti darbo. Ši kartą duonkepėkloj. Gorkiui — svajotojui ir laisvės garbintojui — teko įsikalmi sklepan, kur nė joks saulės spindulys negali įeiti. Čia jis dirbo ištisus dvejus metus, gaudamas du rublių mėnesiui, kambarį ir valgi. Valgi duodavo labai blogą, o viename mažyčiame kambaryje reikėdavo gyventi penkiems.

“Duonkepėklos gyvenimas” — vėliau pareiškė Gorki, — “paliko karčiausių atsiminimų. Tiedu metai buvo sunkiausių laikų mano gyvenime”. Vienoj savo apysakoj jis sekamai rašo apie tą laikotarpį.

“Mes gyvenome medinėj skrynioj, kurios sienos buvo apdengtos voratinkliais ir dulėmis. — Čia reikėdavo praleisti naktį. Penktoje valandoj ryto mes atsikeldavome, o 6 pradėdavome dirbti. Mes kepdavome duoną iš tos tešlos, kurią prirėngdavo mūsų draugai mums bemiegant. Nuo šešių ryto ligi 10 val. vakaro mes be paliovos dirbdavome. Čia pat stovėjo nepaprasto didumo pečius, kurio fantastinės liepsnos kepino mus...”

“Taip dieną iš dienos karštame ir dusinančiame kambaryje, pilname dulkių, mes minkėme tešlą ir kepėme, įvairius pyragus ir babkas, apšlakštydami juos savo prakaitu. Mes visa savo siela neapkentėme to darbo ir niekuomet nevalgydavome to, ką iškepdavome. Juoda duona mus labiau traukė negu tie mūsų prakaitu pagaminti saldumynai.”

To laiko pergyvenimus jis aprašė savo dviejose apysakose — “Konovalov” ir “Buvusieji žmonės.” Jam teko sykiu gyventi

ir sykiu dirbti su tais „buvusiais žmonėmis.“ Bet tuo pačiu metu jis kiekvieną liuosą valandą naudojo skaitymui ir klausimui „nelemtų“ klausimų. Konovalovo asmenyje jis rado sau ištikimą draugą. Jiedu sykiu dirbavo ir sykiu skaitydavo. Skaitydavo. Gogolio, Dostoevskio, Karamzino ir kitų rašius. Šventadieniais Gorkis ir Konovalov darėdavo progos apleisti savo urvą ir vykti į laukus.

„Šventadieniais“, — rašo Gorkis, — „mudu su Konovalovu vykdavome į laukus; paprastai imdavomė su savimi biskutių degtinę ir duonos. Nuo ryto ligi vakaro mudu bastydavomės po laukus.“

Dažnai jiedu nukakdavo į apleistą namą, kur rinkdavos įvairios rūšies valkatos. Tie valkatos mėgdavo pasakoti savo gyvenimo nuotikius. Gorkį ir Konovalovą valkatos visuomet prielankiai priimdavo, nes galėdavo naudotis jų duona ir degtine.

Be to, jie mėgdavo Gorkį ir todėl, kad pastarasis skaitydavo jiems knygas.

Tėčius tos ekspedicijos ne visuomet sekmingai baigdavosi. Vieną šventadienį prigėrė du duonkepyklos darbininkai; o kitą — policija padarė „ablavą“ ir nugabeno visus policijos nuvadorius. Bet ant rytojaus Gorkis liko paliuosuotas.

Tuo pačiu metu Gorkis susidraugavo su keliais studentais, kurie irgi kentė skurdą ir kamavosi „prakeiktais gyvenimo klausimais.“

Kadangi sveikata ėmė eiti silpnyn, Gorkiui prisiėjo mesti duonkepyklą. Nuo to laiko jis pradėjo bastytis iš vienos vietos kiton valkatų kompanijoje, kuriuos jis vėliau taip ryškiai atvaizdino savo apysakose. Kelyje tai čia, ta ten jis sustodavo, kad uždirbus vieną kitą kapeiką ir tuo būdu palaikytų gyvybę. Už kiekvieną atliekamą kapeiką jis pirkdavo knygų, o naktimis skaitydavo jas. Bastymo metu jam ne kartą teko kęsti alkį ir šaltį; ne kartą teko praleisti naktį rudens ar žiemos laiku po atviru dangumi. Nie-

ko todėl nuostabaus, kad Gorkis kartą ryžosi nusizudyti.

1889 m. Gorkis paleidė sau į krutinę kulipką. Laimė, žaizda buvo nepavojiinga ir jis pasveikė. Neužilgo po to jis gavo Caricine sargą vietą. Bet kaip tik iššaušo vasarą Gorkis vėl leidosi kelonėn. Kelyje jam teko susidurti su taip vadinamais „bendruomenės išmatomis.“

Ir tuo laiku jo gyvenimas buvo nepakenčiamai sunkus. Apie tai jis „kalba vienoj savo apysakų — „Kartą rudeni“. Apysakos veikėjas, kuriuo yra pats autorius, praleidžia naktį po apverstu laiveliu prostitutės kompanijoje. Alkis ir šaltis kankina juodu. Iš nuiludimo jis gatavas verksti, bet nelaimingoji mergina ramina jį ir bučiuoja jo veidą.

„Tai buvo pirmieji moters bučiniai ir jie suteikė man daugiausia smagumo. Bučiniai, kuriuos aš gavau vėliau, visuomet man atsieidavo brangiai ir neduodavo jokio malonumo... Tuo metu aš svajojau ir rengiaus užimti deramą vietą bendruomenėje; kartais man rodėsi, kad mano troškimai dalinai išsipildė... Aš galvojau apie socialius ir politikos klausimus; aš skaičiau gudriai parašytas knygas, kurių minčių ne tik man, bet, ir patiemis autoriams vargiai buvo suprantamos... Ir dabar prostitutė šildė mane savo kūnu, ir aš buvau dėkingas tai nelaimingai, visų apleistai merginai, kuri negalėjo surasti sau bendruomenėje vietos. Vėjas dūko ir staugė, smarkus lietus pylė ir barabanijo į laivuko viršų, vilnys ką tik nesiekė nudviejų, ir mudu susiglaudžiusi drebėjo nuo šalčio ir alkio. Nataša ramino mane; ji kalbėjo į mane maloniai, kaip tik moteris gali kalbėti. Klausydamas jos naivių žodžių, aš verkiau, ir tos ašaros nuplovė nuo mano širdies visą nepatinkančią, liudnumą ir kartumą, ką buvo joje „susirinkę ligi tos nakties.“

Išaušus jiedu padavė vienas kitam ranką ir persiskyrė ant visados.

“Bēgu šēšiu mēnešiu paš, lankiau i vari-
rias lindynes, tikēdamas kur nors sutikti
Nataša, bet visi manē žygiai nuėjo niekais—
jos niekur nebuvo.”

Dar kartą Gorkis grįžta į Nižni Novgorod.
Ši sykį kareiviavimo reikalais. Bet kariuo-
menėn jo nepaėmė. “Jie nenori net karėvi-
jon imti tų, kurie nupuolė,” vienoj vietoj sa-
ko Gorkis. Novgorode kelis mėnesius jis
pardavinėjo kvasą, bet paskui advokatas
Laninas pasiūlė jam sekretoriaus vietą.
Laninas labai užsiinterasavo Gorkiu ir pa-
darė jį didelės įtekmės. Nižniamę Novgoro-
de, kaip ir Kazaniuj, Gorkis įdomavo lavini-
mos rateliais, kur buvo svarstoma “nele-
mi” gyvenimo klausimai. Rateliečiai kalbė-
davo apie Gorkį, kaip apie “energingą ne-
nuoramą”.

Nors palyginamai Gorkiui čia gyvenosi
neblogo, tačiau jis negalėjo nurimti ant vie-
tos. Noras pašibaštyti po platųjį pasaulį
vėl apėmė jį. Iš Nižni Novgorod jis vyko
Čaricinan; paskui per Ukrainą pėkščias da-
sigavo ligi Besarabijos, o iš ten vyko jurės
pakrante per Krymą į Kubanių.

1892 m. Gorkis atsidurė Tiflise. Čia tilpo
jo pirma apysaka — “Makar Čudra.”

Apleidęs Tiflisą, jis vėl vyko Volgos kryp-
tim į savo gimtąją šalį. Vietos laikraš-
čiams jis pradėjo rašinėti apysakas. Netikė-
tai čia jis susipažino su “Korolenko, kuris
ėmė domėtis pradedančiu rašytoju. “1893
m.” — rašo Gorkis, — “aš susipažinau su
Vladimir Korolenko, kuris mane persta-
tė literatiniam pasatiliui. Aš daug dalykų iš
jį išmokau.”

Korolenko turėjo didelės įtekmės į Gorkį.
Apie tai galima spręsti iš laiško, kurį Gorkis
parašė savo biografiui Gorodeckiiui: “Rašyk
sekainą dalyką; rašyk, nepērkeites nė žod-
žio: Korolenko išmokino Gorkį rašyti, ir jei-
gu Gorkis mažai tepasinaudojo Korolenkos
mokinimu, tai paties Gorkjo kaltė. Rašyk:
Gorkio pirmuoju mokytoju buvo kareivis
— virėjas Smuri; jo antruoju mokytoju bu-

vo advokatas Laninas. trečiuoju — Alek-
sandr Kalužni, ‘buvusis žmogus’; ketvir-
tuoju, Korolenko...”

Nuo to laiko, kaip Gorkis susipažino su
Korolenko, jo apysakos pradėjo tilpti geres-
niuose. Petrapilės žurnaluose. 1895 m. pa-
sirodė “Čelkas,” o kiek vėliau “Konovalov”
ir “Malva.” Skaitančioji publika tuoj at-
kreipė dėmesį į naują rašytoją. Kritikai iš-
pradžių skeptiškai atsiliepė apie Gorkį, bet
vėliau permainė savo nuomonės ir ėmė jį
girti.

Gorkio gyvenimas atsispindi jo raštuose.
Pirm visko jis yra poetas “basakojų” val-
katų, kurie bastosi iš vienos vietos kiton, be
atodairos, praleisdami paskutinius skati-
kus. Jie, kaip paukščiai, nesirupina ryto-
jumi.

Bet ne vien ta ypatybė suteikė Gorkiui
populiariškumą tarp jaunosios gentkartės.
Basakojus aprašinėjo ir senesni rašytojai—
Rešetnikovas, Uspenskis, Maminas ir kiti.
Tiesa, jie juos perstatė, kaip bendruome-
nės išmatas, girtuoklius, vagis ir žmogžud-
žius. Savo raštais jie iššaukdavo skaityto-
juose pagalias link tų nelaimingų sutvėrimų.

Gorkio valkatos supranta savo padėtį ir
jie skelbia atvirą kovą bendruomenei.
Jiems tas gyvenimas yra geriausias, kurį
jie veda, nes jis yra laisvas.

“Klausyk, ką aš tau pasakysiu! Bėgiu
savo penktų dešimčių aštuonių metų am-
žiaus kokių tik aš dalykų nemačiau,” —
sako Makar Čudra. “Kokioj tik šalyj aš
nebuva. Taip tai reikia gyventi. Eik, eik
ir tu matysi viską. Nepasilik ilgai vienoj
vietoj: tokis gyvenimas greit igrista. Kaip
naktis yra pavaduojama diena, o diena nak-
tim, taip ir tu privyrai mainyti savo gyve-
nimą, kad jis tau nebus bostų...”

“Aš, broliu,” — sakė Konovalovas, —
“nusprendžiau bastylės po pasatilį kiekvie-
noj to žodžio prasmėj. Tu visuomet pama-
tai ką nors naują... Nieko nereikia mąsty-
ti... Pučia vėjas ir tu gali sakyti, kad jis

nupučia nuo tavo sielos dulkes. Jautiesi esąs laisvas ir patenkintas... Nickas tavęs nekvaršina. Kuomet anks pradeda kankinti, sustojai kur nors padirbėti — ir vėl aidu. Jeigu negalima gauti darbo, tai ukininkas niekuomet neatsisakys tavo pavilgydinti. Tuo būdu tu gali pamatyti daug įvairių šalių ir įstabiausių dalykų...”

“Gi apysakoj “Nuobodumas” Kuzma sako:

“Del jokios moters ar kitų gerybių aš neįsisižadėčiau laisvės. Aš gimiau daržinėj, ar tu girdi, daržinėj, aš ir mirsiu; tokis jau mano likimas. Aš bastysiuos visur, kol mano plaukai galutinai pražils... Gyventi vienoj vietoj man greit nusibosta.”

Visi Gorkio tipai yra “nenuoramios,” kurių nepatenkina banalis gyvenimas. Jie trokšta absoliutės laisvės, kurios nevaržytų jokie socialiai ir politikos patvarkymai.

Kas yra tie “nenuoramios”. Ką jie nori atsiekti? Ką jie savimi perstofo? Visų pirma jie turi daug energijos ir nežino, kaip ją naudoti. Jie pasiliuosavo nuo prietaringų pantių, bet nesugeba sutverti naujo gyvenimo. Buržuazinė laimė atstumia juos, o visokių pareigų jie stačiom negali pakeisti. Žmonės, kurie tenkinas tokiu gyvenimu, jie vadina vergais. Kaip turėčiau, taip ir darbo žmonės negali patenkinti basakojų. Net į žemdirbius jie žiuri su panieka.

“Kas tai yra žemdirbis?” — klausia vienas basakojų. Ir pats atsako: “Žemdirbis yra gyvulys, kurį galima ēsti, Saulė, vanduo, oras ir žemdirbis yra būtinais reikalingi daiktai žmogaus gyvybės palaikymui...”

Da labiau basakojai neapkenčia inteligentų, kurie “kalba labai daug, o nieko neveikia,” kurie savo asmenines ambicijas stato augščiau visko.

Bet labiausia basakojai neapkenčia laisvės varžymo. Asmens laisvė reiškia viską jiems. Tos laisvės jokie turtai negali užvaduoti. Vienas tų “nenuoramų”, Konovalovas, pasakoja, kaip jis susipliekė su turtinga pirklio

pačia. Jo gyvenimas visais atžvilgiais buvo malonus. Bet jis numojo ranka ant turto, ant smagaus gyvenimo ir net ant moters, kurią jis mylėjo ir vėl leidosi bastyties.

“Matai, man pasidarė baisiai ilgu. Kartais nuobodumas buvo taip didelis, kad man stačiom nebėsinorėjo gyventi. Man rodėsi, kad ant žemės gyvena tik vienas žmogus, — tai aš. Ir tąsyk viskas mane atstumdavo, viskas pasaulyj; aš net pats sau įkyrėjau ir jeigu visi žmonės pasaulyj būtų išmirę, tai aš nebučiau nė atsідusęs! Turbut, tai buvo koki liga, nes aš pradėjau gerti. Ligi to laiko aš niekuomet negerdavau.”

Gorkio apysakų veikėjai yra pesimistai. Vienas šiaučius, pavyzdžiui, štai kaip galvoja:

“Juk šiaučių yra pakankamai ir be manęs! Kokį man smagumą teikia tas amatas? Aš sėdžiu sklepe ir siuvu. Paskui aš mirsiu. Žmonės sako, kad cholera ateina... O po to? Grėgorius Orlovas gyvena, siuvo čėverykus — ir mirė nuo choleros. Ką tai reiškia? Ir kam tai buvo reikalinga, kad aš gyvenčiau, siučiau čėverykus, o paskui mirčiau, išaiškink man tai?”

Prisiartinę cholera ir Orlovas apleidžia sklepą. Jis eina ligoninėn, kad prižiūrėjus sergančius. Naujas užsiėmimas ramina Orlovą. Dabar jis darba tikrai naudingą darbą: gelbsti žmonėms gyvybę. Bet nelemti klausimai vėl pradeda kamuoti jį. Ar jo darbas yra tikrai naudingas? Ligoninėse kuogeriausia prižiūrima sergantieji, o kiek tukstančių pasaulyj randasi žmonių, kurie kenčia nemažiau, ligonių, o vienok jais nickas nesirupina. Ir kaip tik Orlovas pasiliuosuoja iš ligoninės, jis vėl leidžiasi bastyties.

Apart apysakų, Gorkis parašė ir keletą dramatinių veikalų. Populiariausias jų yra “Ant Dugno.”

Pastaraisiais metais Gorkis gyveno Italijoje ant Salos Karppi. Rusijon jis grįžo tik

grīuvus caro sēstui.

Beje, Gorkis buvo atvykęs Amerikon. Išgyveno New Yorke apie trejetą mėnesių. Čia jis parašė brošiūrą — "Miestas Geltono Velnio". Toj brošiūroj jis juodžiausiais dažais piešė amerikiečius, kurių vienintėlis

tikslas yra geltonas auksas. Esą Amerikoje nėra šiek-tiek kiltiesnio gyvenimo — čia viskas perkama ir parduodama už dolerį.

Vos keli mėnesiai atgal Rusijoje buvo apvaikščiujama Gorkio jubilėjus. Jam sukako penkiolios dešimtys metų.

KUNIGO GASPADINĖ.

Kunigo gospadinė... Tai toks priprastas daigtas, į kurį nebekreipiama daugiau atidžios. Ji yra kiekvienos klebonijos padarė ir pasidarė kaip ir "dvasišku indu". Vienok kunigo gospadinė reiškia daugiau negu paprastą gospadinę. Jos yra kunigams netik gospadinėmis, bet ir meilužėmis, sugulovėmis. Gospadinės — tai jų neoficialės pačios. Tik tuo skirtumu, kad kada paprastas žmogus veda pačią ir paskui delei kokių nors priežasčių nori atsiskirti su ja, turi kreiptis į teismą ir ten gauti perskiras, arba katalikų šalyse, kur nėra civilių šliubų, perskirų net visai negalima gauti: surišo kunigas ir daugiau to mazgo, bent oficialiai, neatrishi. Pas kunigus viso to nepažankumų nėra: gospadinę-pačią visuomet gali pašalinti ir tam nereikia nė teismų, nė perskirų.

Bet tokis sąryšis kunigo su gospadine kartais pagimdo liudnas pasekmes abiem pusėms. Kartais nuskriaustos meilužės ir gospadinės pasirodo aiškėn ir delei to nukentėčia ir kunigai (prisiminkime Cicero, Detroitą ir k.), o kartais tokie sąryšiai užsihaigia žmogžudystėmis (Čenstachavo klioštoriaus atsitikimai, kun. Smidt, kun. Richardson ir k.). Tokia gospadinė-pati įgija ir visoms moterims deramas ypatybes: pas ją atsiranda ir užvydas, ji gali pasipriešinti savo vyro-kunigo pašaliniams meiliškiems prietikiams, gali sukilti ir prieš klebonijose ke-

liamas orgijas. Tik ji budama beteisė, kad tam pasipriešinti, turi griebtis kartais kraštutinių priemonių ir tokis jos protestas prieš savo kunigą-vyrą ar jo meilužės tankiai baigiasi žmogžudyste.

Spalių mėnesį š. m. nedideliame Michigano miestelyje Leland buvo nagrinėjama byla venos tokių kunigo gospadinių sugulovių, kuri kankinama užvydo ir kitaip negalėdama apginti savo teisių, nužudė vieną Marę, kitą savo vyro-kunigo meilužę. Duodame platesnį to atsitikimo aprašymą.

Isadore, Mich. miestelyje (netoli Traversy City) yra nedidelis lenkų Rymo katalikų feccionų ordono vienuolinis ir šv. Izidoriaus parapija. Parapijos klebonu ir vienuolino dvasišku perdėtinu buvo kun. Andrius Bičniauski, kuris turėjo gospadinę-sugulovę Stanislavą Lipczynską. Vienuolė buvo tarp kitų vienuolių jauna ir graži Marė Janna (Jozefa Mezek). Kunigui tokia graži ir jauna vienuolė negalėjo nepatikti ir tarp jų "vardan Dievo" užsimezgė meiliški ryšiai. Tas nepatiko gospadinei Stanislavai. Tai buvė smarki moteris, kurios net parapijonai, o ypač parapijonės, bijojosi ir kuri, sakoma, net, nekalbant jau vienuolės, ir su pačiu kunigu gana šturkščiai apsiedavusi ir jam tekdavę paragauti visų šeiminiškų "lainių", kartais ir išėlusios gospadinės ko-

čelo ar kumščios. Ji użvydĕjo graįiajai Marei, bet jokių priemonų negalĕjo pertraukti kunigo ryųių su Mare. Nebegalĕdama, ar nemokĕdama kitaip atstovĕti ir kan-kinama użvydo, Stanisłava nusitarĕ griebtis krařlutinių priemonių — ir rugsĕjo 23 d. 1907 m. sesuo (vienuolĕ) Marĕ Janina umai-lingo iš vienuolyno ir daugiau jos nebema-tyta. Manyta jį paklydus apielinkĕs miřkuose ir visur jos jieskota. Kada po kelių dienų apie jos prapuolinį praneřta polici-

jai, ji ir řunis panaudojo jieskojimui, bet jokių pĕdsakų nseurasta. Tiesa, řunis buvo nuvedĕ prie baįnyĕios sklepo, bet jį apįiu-rĕjus nieko įtarlino nerasta. Tuli pradĕjo ma-nyti, kad galbut sesuo Marĕ bus pabĕgus iš vienuolyno, ypaĕ kad neuįilgo paleista gan-das, kad jį kastai maĕtes Chicagoje civiliuo-se rĕbuose ir su yųru. Tas išsklaidĕ visas abe-jones ir daugiau jos nebejieskota.

Vienuolĕs nuųudymas.

Praējo vienuolika metu, kun. Bieniawski su savā gāspadinē persikēlē i kitā parapijā, o jū vielon atkeltā kun. Ed. Podlesewski. Apie seserī Marę visai užmiršta. Bet čia larsī giedrame dangujē tronkē perkunas. Kun. Podlesewski susipažino su jauna 19 m. ukininkaite Martha Miller, kuriā bemo-kindamas „dōros”, pradējo su ja „gricēyti”, taip, kad jai prisiējo vāžiuoti „ant vakacijū” — i ligonbutī. Kunigās jā nuvēžē i Ann Arbor, Mich. ligonbutī, kur jai gimē vaikas. Grižtant iš ligonbučio, kunigas jai papasakojo, kad nesenai jis norējo pēntaisyti šv. Izdoriaus sklepā ir kada tai norējo padaryti, kun. Bieniawski pranešē, kad sklepe yra kaulai ir prašē juos naktī išimti iš sklepo ir slāpta palaidoti kapinēsē. Kunigas su zakristijonų pagelba taip ir padarēs. Čia jis pridurē, kad jis manās, jōg tie kaulai yra prapuolusios vienuolēs Marēs lavonas.

Martai sugrižus sū kudikiu pas tėvus, ir jiems prispīrus pasakyti, kās yra tėvu kudikio, ji prisipažino gyvenusi su kunigu ir taipgi papasakojo, kā girdējo nuo kunigo apie lavonā bažnyčios sklepe. Tapo pranešto policijai. Tai buvo vasario mėn.

Policija tuoj suēmē zakristijonā Jacob Flees (Flis) ir tasis tuoj prisipažino, kad jis pereito gruodžio mėn. su kunigu atkasē bažnyčios sklepe lavonā ir jī nakčia paskui palaidojo ant kapinių, o kad nebutų žymēs, kapā apklojo šakomis. Jis nurodē ir vietā palaidojimo. Lavonā iš naujo atkastā ir prie jo rasta sutrunijē skudurai felicionų ordeno rubų. Buvo aišku, kad vienuolynē buvo papildyta žmogžudystē ir kad tai bus ne kieno kito lavonas, kaip sesers Marēs Janinos, kuri iš to vienuolino prapuolē virš 11 metų. Tada prisiminta ir šunų atvedimas prie bažnyčios sklepo ir liudijimai, kad paskiausi syki vienuolē matyta einant bažnyčios sklepan pasiminti popieros padirbimui gėlių papuošinimui bažnyčios.

Kas tą žmogžudystē papildē? Nuožvalga puolē ant kun. Bieniawskio ir jo gāspadinēs

Stanislavos Lipczynskos, kurie tuo laiku gyveno klebonijoje. Juos rasta Manistee miestelyj ir suimta. Tečiaus kunigas paaiškino, kad prapuolimo dieną visai nebuves namie, o visā dieną žvejojēs ir jī paleidžiama, tečiaus gāspadinē sulaikoma iki tardymui, bet kunigui užstačius \$1.500 kaucijos, paleidžiama.

Tardymas ir teismas buvo Lelande. Po tardymui jā formaliai apkaltinama žmogžudystēj ir uždaroma kalėjiman be kaucijos. Veltui bandyta jā paliuosuoti, perkelti bylą kitān miestān, niekas negelbējo. Nežiurint vyskupo užreiškimo, kad bus dedama visos pastangos kaltininkā nubausti, kunigai visomis jiegomis slāpta ir atvirai gelbējo savo „broli Kristujē” ir jo gāspadinę, kad išteisīnus.

Bylos nagrinėjimas prasidējo spalio 1 d. Laike nagrinėjimo išsiaiškino, kad kaltinamoji Stanislava Lipczynska kalėjime prisipažino vienai moteriai detektivui, kad jī iš pavydo užmušē vienuolę Marę Janinā. Jī užmušē jā bažnyčios sklepe ir ten pat palaidojo, galbut dar gyvā, tik prisvaigintā. Daugiau to, išsiaiškino, kad apie tą žmogžudystę žinojo netik kun. Bieniawski ir kiti kunigai, bet ir pats vyskupas, dabar jau miręs, Kozłowski. Žinojo, bet tyčia žmogžudystę slēpē, nors tas yra nusidėjimu prieš įstatymus.

Pati Lypczynska ir po žmogžudystei pasi-liko tipiškā katalikē. Jī visai nesigaili papildytos žmogžudystēs. Jī jautē prie savo vyro kunigo teisę ir manē pilnai turinti galę nelcisti prie jo kitų meilužių. Daugiau to, jī nepripažįsta nė nuodēmēs už papildytā žmogžudystę. Jī priējo prie išpažinties prie kito kunigo, kuris sakēsī neturīs teisēs duoti išrišimo kol nepasikalbēs su vyskupu. Po pasikalbėjimu su vyskupu jī gavo išrišimą, t. y. atleidimą nuodēmēs. O kad jī gavo išrišimą, tai jī jautēsī teisī Dievo ir žmonių akyse, nes kunigas, o per jī ir Die-

vas, jai atleido. Čia ir yra visa tragedija katalikų tikėjimo. Papildžiusiam nedorybė katalikui reikia tik prieiti išpažinties ir jo visi nusidėjimai tampa atleisti. Ir Stanisława Lipczyńska, kaip katalikė, priėjusi išpažinties ir gavusi nuodėmių atleidimą, jautėsi teisia prieš Dievą ir jokių būdu negalėjo suprasti dėl ko ji, kaip ji pati sakė, atsisteisusi prieš Dievą, dabar yra laikoma kalėjime ir persekiojama svietiškosios valdžios, kuri katalikų tikėjimu, yra žemesnė už dvasišką valdžią. To ji nesuprato nė kalėjime budama, nė teisme, nė kada teismas pasmerkė ją už žmogžudystę prie sunkių darbų iki gyvos galvos.

Stanisławą Lipszyńską tapo nutūsta visam amžiui katėrgon ir tuojaus tapo išgabenta valstybės kalėjiman. Bet jos papildyta nedorybė ar atitaisyta? Ar tapo užtikrinta, kad daugiau panašių piktydarybių nebeatsikartos klebonijose ir vienuolynuose? Ne, Ne viena kunigo šeiminė kalta už tą žmogžudystę. Kaltas yra ir kunigas, kurio darbai privedė prie to. Bet visos kal-

čiausia yra dabartinė klebonijų ir vienuolynų tvarka. Dabartinis kunigų celibatas ir vienuolynų asceizmas užkerta kelią sveikam gamtiniam žmogaus vystymosi, kartu nepašalindamas normalių gamtinių lyčių patraukimą. Ir kad užganėdinus tą pilnai sveiką apsiroiskimą, turima įieškoti ne draugijos priimtų būdų, bet slapčių sugyvenimų, šeimininkų-sugulovų, vienuolių meilužių, kurie nupuldo netik moterį, bet ir patį vyrą kunigą, albukina jų jausmus ir priveda prie baisiausių nusidėjimų kaip prieš gamtą, taip ir prieš žmones. Ir dėl to šandie klebonijos išvarto ištvirtimo lizdais, o moterų vienuolynai — kunigų paleistuvystės vietomis.

Kad nusidėjimus ir žmogžudystes vienuolynuose ir klebonijose išnaikinti, reikia ne bausti prasižengėlius po jau papildyto nusidėjimo, bet reikia tam užbėgti už akių ir neprileisti prie nusidėjimo. O kad tai padaryti, reikia visų pirmausia panaikinti pačią dabartinę vienuolynų ir klebonijų tvarką. Nepanaikinus tos tvarkos, jokie baudimai, jokie taisymai, negelbės. — K. B-as.

Kolčakui, Denikinui ir Judeničiui darosi karšta.

MAKSIM GORKI.

DANKO ŠIRDIS

(Iš apysakos "Senutė Izergil").

— Ir štai ji pradėjo pasakoti:

Gyveno ant žemės senovėje tuli žmonės, kur — nežinau. Žinau, kad dideli nepereinami miškai supė iš trijų pusių laborus tų žmonių, o iš ketvirtos — buvo stepas. Buvo tai linksniūs, stiprūs ir drąsus žmonės, ne gėdžiusieji daug... Ir štai atėjo karlą sunkūs metas: atsirado iš kur-tai kita giminė ir pravarė pirmesniuosius į miško gilumą. Ten buvo pelkės ir tamsa, kadangi miškas buvo senas, ir taip tankiai pynėsi jo šakos, kad per jas nebuvo matyti dangaus ir saulės spinduliai vos galėjo pramušti sau kelią iki pelkių per tankius lapus. Bet kada jos spinduliai puldavo ant pelkių vandens, tai pakildavo smarvė ir nuo jos žmonės žuvo viens paskui kitą. Tada pradėjo verkti patėios ir vaikai tos giminės, o tėvai užsimastė ir įpuolė į liudėsį. Reikėjo išeiti iš to miško ir tam buvo tik du keliai: viena atgal, — ten buvo stiprūs ir pikti žmonės, kita — priekyn, — ten stovėjo milžinai medžiai, anksčiai apkabinę viens kitą galingomis šakomis ir nuleidę savo suraizgliotas šaknis giliai į tirštą pelkių dumblą. Tie medžiai stovėjo tylūs ir nejudą, kaip akmeniniai, tikėną pilkoj prieblandoje ir dar anksčiau susiglausdavo apie tuos žmones vakarais, kada susikurdavo ugniakurai. Ir visada, dieną ir naktį, apie tuos žmones buvo žiedas stiprios tamsos, kuri tarsį rengėsi sutrinti juos, pripratčius prie stepų erdyvumo ir šviesos. O dar baisiausias budavo tada, kada vėjas plakė medžių viršūnėmis ir visas miškas kurčiai gudė, tarsį grąsino ir giedojo laidotuvių giesmę tiems žmonėms, ką pasislėpė jante nuo priešų. Tai buvo visgi stiprūs žmonės ir butų galėję citi muštis ant mirties su tais, ką karlą pergalėjo juos, bet jie negalėjo mirti kovose, dėlto kad pas juos buvo užžadai ir jeigu butų jie numirę,

tai butų prapuolę iš gyvenimo ir tie užžadai. Ir dėlto jie sėdėjo ir mastė ilgomis naktimis, kurčiai miškui užiant, nuodingoj smarvėj pelkių. Jie sėdėjo, o šešėliai nuo ugniakurių šokinėjo apie juos nebyliame šokyje ir visiems rodėsi, kad tai ne šešėliai šoka, o besidžiaugiančios piktos dvasios, miško ir pelkės... Žmonės sėdėjo ir mastė. Bet niekas — nė darbas, nė moteris nenuvargina kuno ir sielų žmonių taip, kaip nuvargina liudnos mintis, ką čiulpia širdį kaip gyvatės. Ir nusilpo nuo mūnčių žmonės... Baimė gimė tarpe jų, sukaustė jų tvirtas rankas, klaidumą pagimdė moteris savo verksmu ant lavonų mirusiųjų nuo smarvės ir ant likimo sukaustytų baimės gyvųjų, — ir bailūs žodžiai pradėjo girdėtis miške, išpradžių nedrąsus ir tylūs, o paskui vis garsiau ir garsiau... Jau norėjo citi pas priešą ir paaukauti jam save ir savo laisvę, ir niekas jau, išgąsdintas mirties, nesibijojo vergo gyvenimo... Bet čia atsirado Danko ir visus išgelbėjo vienas.

Danko — tai vienas iš tų žmonių, jaunas gražuolis. Gražus — visuomet drąsus. Ir štai jis sako jiems, savo draugams:

"Nenuversti akmenis nuo kelio mintimi. Kas nieko neveikia, su tuo niekas neatsitiks. Kam mės eikvojam spėkas mūnčiai ir liudėsiui? Kelkitės, eisime į mišką ir pereisime per jį, juk jis turi gi galą — viskas pasaulyje turi galą! Einamė! Na! Hei!"

Pažiūrėjo į jį ir pamatė, kad jis geriausias iš visų, dėlto kad akyse jo švietė daug jėgos ir gyvos ugnies.

"Vesk tu mus!" pasakė jie.

Tada jis pradėjo vesti...

Vedė juos Danko. Visi išvien nuėjo paskui jį — tikėjo jam, Sunkus tai buvo kelias! Tamsu buvo ir ant kiekvieno žingsnio pelkė pražiodavo savo godžias puvėsių žiotis, rydama žmones, ir medžiai užstoda-

vo keliā galingā sienu. Susipinē jū šakos tarp savas kaip gyvatės, prasidriekē visur šaknis ir kiekvienas žingsnis kainavo tiems žmonėms daug prakaito ir kraujo. Ilgai jie ėjo... Vis tankesniu darėsi miškas, vis mažiau buvo jėgų! Ir štai jie pradėjo rugoti ant Danko, sakydami, kad veltui jis, jaunas ir nepritekęs, nuvedė juos į kur-tai. O jis ėjo prieky jū ir buvo drąsus ir skaistus.

Bet kartą audra ištiko virš miško ir sužė medžiai, kūrėiai ir ruščiai. Ir pasidarė tada miške taip tamsu, farsai jame susirinko kartu visos mirtys, kiek tik jų buvo pasaulyje nuo to laiko, kada jis gimė. Ėjo maži žmonės tarp didelių medžių ir rustaus dundėjimo žaibų, ėjo ir linguodami milžinai medžiai čirpėjo ir gaudė piktas dainas, o žaibai skraidydami miško viršūnėse apšviestavo jį valandėlei mėlina, šalta ugnimi ir pranykdavo taip pat greitai kaip atsirasdavo, baidydami žmones. Ir medžiai, apšviesti šaltos ugnies žaibų, rodėsi gyvais, liesiančiais apie žmones, cinančius iš vergijos tamsos, kreivas, ilgas rankas, spinduliu jas į tankų tinklą ir bandančiais sulaikyti žmones. O iš tamsos šakų žiūrėjo į cinančiuosius kas-tai baltas, tamsaus, šalto. Tai buvo sunkus kelias ir žmonės, pavargę nuo jo, puolė dvasioj. Bet jiems gėda buvo prisipažinti sau bejėgume ir štai jie piktėje ir rustume puolė ant Danko, žmogaus, kuris ėjo prieky jū. Ir pradėjo jie išmėtyti jį nemokėjime valdyti jais — štai kaip!

Suslojo jie ir tarp iškilmingo miško gaudėsio, tarp virpančios tamsos, pavargę ir pikti, pradėjo teisti Danko.

"Tu", sakė jie, "niekiingas ir kenksmingas žmogus dėl mus! Tu nuvedei mus ir nuvarginai, ir už tai tu žusi!"

Ir žaibai ir perkunai patvirtino jų nuosprendį.

"Jūs sakėt: 'Vesk!' — ir aš vedžiau!" sušuko Danko, stodamas prieš juos krutine. "Paš mane yra narsos vestis, štai dėlko aš ve-

džiau jus! O jūs? Ką padarėt jus pagelbai sau? Jus tik ėjote ir nemokėjote užlaikyti narsos labiau ilgesniame kelyje! Juk tik ėjote, ėjote sau kaip pulkas avių!"

Bet tie žodžiai dar labiau juos įnirtino.

"Tu numirsi! Tu numirsi!" staugė jie.

O miškas vis gaudė ir gaudė, pritardamas jų šauksmams ir žaibai draskė tamsą į skutusus. Danko žiūrėjo į tuos, dėl kurių jis kentė vargą ir matė, kad jie — kaip žvėrys. Daug žmonių stovėjo aplink jį, bet nebuvo jų veiduose gerumo ir negalima buvo jam laukti pagailėjimo iš jų. Tada ir jo širdyje užsidegė apniauda, bet nuo gailėsčio prie žmonių ji užgeso. Jis mylėjo tuos žmones ir mąstė, kad galbut be jo jie žus. Ir štai jo širdis užsidegė skaisčia ugnim troškimo išgelbėti juos ir išvesti į lengvą kelią, ir tada akyse jo sužybėjo spinduliai tos galingos ugnies. O jie pamatė tai, pamatė, kad jis įnirto, dėlto taip aiškiai ir užsidegė akis jo ir jie įsirežė kaip vilkai, laukdami kad jis kovos su jais ir pradėjo ankščiau apsupti jį, kad būtų lengviau jiems sugriebti ir užmušti Danko. O jis jau suprato jų mintį; dėlto dar skaisčiau užsidegė jame širdis, nes ta jų mintis gindė jame nerimastį.

O miškas vis dainavo savo nejaukią dainą ir griaustinis vis griaudė ir lietus lijo...

"Ką padarysiu aš dėl žmonių?" stipriau už griaustinį sušuko Danko.

Ir umai jis perplėšė rankomis savo krutinę ir išplėšė iš jos savo širdį ir pakėlė ją augštai virš galvos.

Ji, gi liepsnojo taip skaisčiai kaip saulė, ir skaisčiau už saulę, ir visas miškas nutilo, apšviestas tuo šviturium didelės meilės prie žmonių, o tamsa išbėgiojo nuo jo šviesos ir ten, giliai miške, virpanči, puolė ant pelkės puvėsių dumblo. Žmonės gi, nustebinti stovėjo kaip akmenys.

"Einame!" sušuko Danko ir puolė pirmyn į savo vietą, augštai laikydamas degančią širdį ir apšviestas jais kelią žmo-

nēms.

Jie puolē paskui jī, žingeidaujantis ir užavėti. Tada miškas vėl suužē, nustebintai linguodamas viršunėmis, bet jo užimas buvo užstelbtas tripimo bėgančių žmonių. Visi bėgo greitai ir drąsiai, traukiami nuostabaus reginio degančios širdies. Ir dabar žuvo bet žuvo be skundų ir ašarų. O Danko vis buvo priekyje ir jo širdis vis liepsnojos, liepsnojos!

Ir štai umai miškas prasiskirė prieš jį, prasiskirė ir pasiliko užpakalyj tankus ir nebylis, o Danko ir visi tie žmonės staiga atsidurė ištisoj, juroj saulės šviesos ir tyro oro, perplauto lietaus. Audra buvo ten, užpakalyj jų, virš miško, o čia švietė saulė, kvėpavo stepas, spindėjo žolė lietaus deimantuosė ir aukštų blizgėjo upė... Buvo vakaras ir nuo saulėlaidžio spindulių upė rodėsi raudona, kaip tas kraujas, ką bėgo kar-

šta sriovė iš perplėstos Danko krutinės.

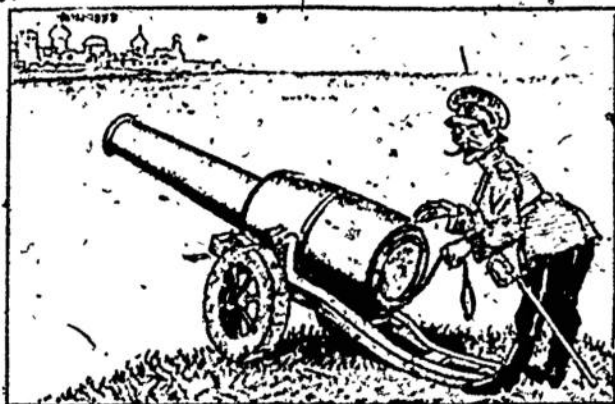
Metė žvilgsnį prieš save į stepo erdyumą išdidus mirstantis drąsuolis Danko, — metė jis džiugusmingą žvilgsnį ant laisvos žemės ir išdidžiai prasijuokė. O paskui parpuolė ir — numirė.

Tiliai šlamėjo pasilike užpakalyj nustebinti medžiai ir suvilgita Danko kraują žolė tarė jiems.

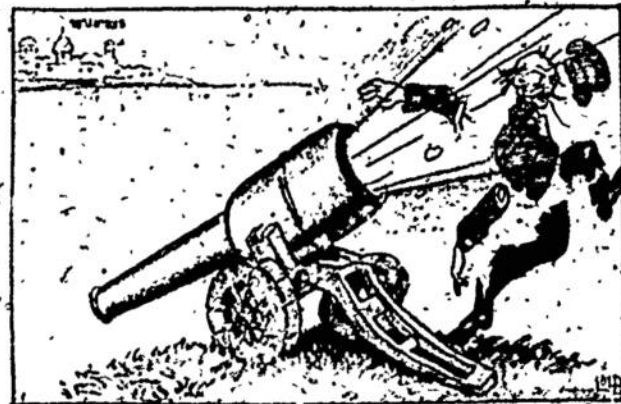
Žmonės gi, besidžiaugiantys ir pilni vėjų, nepatėmijo jo mirties ir nematė, kad dar liepsnojasi šale Danko lavono jo drąsi širdis. Tik vienas atsargus žmogus patėmijo tai ir bijodamas ko-tai, užminė savo koka išdidžiai širdį... Ir štai ji subirusi į kibirkštis, užgeso...

— Štai iš kur jos, melsvos stepų kibirkštys, ką atsiranda prieš audrą!

Vertė K. Baronas.

Judenį rengiasi atakuoti Petrogradą.

Nepasekminga ataka.

Vieno kolegijos profesoriaus paklausta, ar daug yra laisvamanių jo kolegijoje.

—Nedaug, — atsakė profesorius, — kadangi kad buvus laisvamanių reikia daug daugiau protavimo, negu kad tikėjimo į Dievą.

Senas juokas, kad žmogui galva reikalinga tik kepturę užsidėti, yra teisingas; nes kam gi kitam ji yra reikalinga katalikui? Jis vistiek niekam kitam galvos ir nevartoja.

Dėdė vaikams: — Aš tikiuos jus visuomet hunate gerasis vaikais, klausote savo mamos ir tėvo.

—Taip, mes visuomet klausome mamos. Tą patį daro ir papa.

Mylimasis savo mylimajai: — Ar tu tiki į ilgas susižieduotuves?

—Taip, aš tikiu, kad susižiedavusieji turi būti linksmas kiek galima ilgiausia.

JŲ "DORA".

Pastaruoju laikų tautininkai ir klerikalai pradėjo šaukti apie "baisius darbus", "paleistuvystės platinimą" ir tt. kurių atlieką socialistai, ypač Rusuose. Bet, kad tų pačių katalikų bažnyčiose atliekama tikros paleistuvystės, tai nė kunigai, nė tautininkai nieko nesako. Duosiu trumpą apžvalgą iš katalikų "doros". Tegul skaitytojai mato koks buvo ir dar dabar yra nupuolęs tų katalikų gyvenimas.

Šventas Jacobatus sako: "Popežius ir Dievas yra vienas tribunolas. Popežius gali daryti tai, ką ir Dievas". Duran sako: "Popežius turi galę nuo Dievo, ir niekas negali priešintis popežiui. Priešintis papežiui, tai būtų taip, kaip eiti prieš patį Dievą". Popežus Urbanas II (1088-1099) sako: "Kunigų rankos yra taip, kaip aniolų; nes kunigas sutvėrė Dievą, pasaulio sutvėrtoją". Kunigai juk skelbia, kad dievas "sutvėrė" pasaulį iš nieko. Tad kodėl tas "visogalintis" negali susitverti pats save? Išrodo, kad katalikų kunigas yra galingesnis ir už patį dievą, nes kunigas sutvėrė jį.

Kad kunigai sutvėrė dievą, tai nieko įstabaus. Svarbu yra, kad tas dievas paveldi kunigui dągi meluoti. Jezuitas Taberna ve kaip pasakoja: "Kunigui nereikia liudytojų prieš teisėją; kunigas gali meluoti, nes teisėjo galė yra mažesnė nei kunigo". O jezuitas Gordon sakė: "Kunigas, kuris prisiekia į "sekretną ordoną", neišsizada nuo nekaltybės"... Jezuitas Molinas sako: "Sąve naudoti (self pollution) nėra uždrausta gamtos tiesomis. To nė dievas nėra uždraudęs; toks praktikavimas yra labai geras; tiksliai atliekant poliuciją, nereikia sutepti savo abitus".

Taigi nėra įstabu, kad kunigai ir per išpažintį verčia mergeles tvirkauti.

Keli metai atgal, kun. Reimbauer, Bavarijoj, užmušė savo tarnaitę dėlto, kad ji liko neščia. Teisme tas paleistuvys teisinosi, imdamas pavyzdžių iš "Ethica Christiana". Girdi, kunigui valia užmušti, jo suvadžiotą mergele, kad apgytų savo garbę.

Kunigui valia laikyti bešliubinę pačią, užsimokaant tam tikrą sumą pinigų vyskupui.

Advokatas Alfonso Maria de Liguori, Neapolyj, Italijoje, buvo didžiausias paleistuvys tame mieste. Biznis blogai ėjo, negalėjo užsidirbti pragyvenimui. 1787 jis "atsivertė" prie "šventos", kad padarius gerą biznį. Ir Gregorius XVI, 1839, tą paleistuvį pripažino šventuoju! O Pius IX, 1871, netik užtvirtino to paleistuvio šventumą, bet dar pripažino "bažnyčios daktaru".

Kuo skiriasi kunigas nuo to, kuris paroduoda mergeles į paleistuvystės namus, — ir kunigas, kuris gyvena be šliubo ir užmoka vyskupui vadinamą "cullaquium"?

Charles M'Arthur nurodė, kada švento tėvo atstovas Corrigan, Amerikoje pasipuntęs \$50,000 šventam tėvui tų pinigų, kurie sumokėti katalikų kunigų už bešliubines pačias!

Katalikų kunigai skelbia, kad negalima duoti vedusiems perskyrių, nes tai baisi nuodėmė prieš dievą. Bet ar tištikro taip yra? Pažiūrėkime.

Šventas tėvas Gregorius IX (1227-41), paskelbė, jogei persiskyrimas yra galimas, jeigu tik kunigui ar vyskupui patinka kito moteris. Istorijoje galima rasti faktų, kad kunigai ir vyskapai verste vertė dailias moteris persiskirti su vyrais, idant jos gyventų su jais — vyskupais. Leonas X irgi patvirtino persikiras. Jo privatinis sekretorius kardinolas Bembo, savo užrašuose sako, kad vieną dieną besikalbant su Leonu X

— jis sakęs: "Ta pasaka apie Kristų yra geras dalykas, nes atnešė gerą biznį". Pasirodo, kad nė kunigai, nė šventi tėvai netiki į Kristų, tik jie "tiki" į jį dėl biznio.

Katalikų suvažiavime, "mieste Trent, Bavarijos pasiuntinis — atstovas 1562, veką pasakė: "Iš šimto kunigų, gal apie keturi gyvena kaip teisėtą šliubą priėmę, kiti kunigai gyvena su sugulovėmis.

Ir ką tie "doros" mokytojai mutarė tame kongrese. Pamatę, kad kunigai gyvena be šliubų, nemokėdami šventam tėvui pinigų, leido kunigams ir vyskupams, už tam tikrą sumą pinigų, įsigyti pirmos nakties teisę. — Paklauskite, lietuviai, savo tėvukų, kurie čjo, baudžiavos Lietuvoj, jie papasakos apie tas "pirmas naktis". Lietuvoj, jeigu kunigo vergai apsivedę, nuotaka turėjo eiti "pirmą naktį" pas kunigą. Jeigu pono vergai — pas poną.

Florencijoje, Italijoje, 1548, arcivyskupas Altoviti, nuėjo pas minišką Suor Brigida Albizi — brolio dukterį; kada ant rytėjaus tarnaitė tiesė miniškos lova ir atrado to "šventojo" kelines, tai kunigai, kad apkvaillinus savo žmones, su didžiausia procesija nunešė to "šventojo" kelines į bažnyčią ir liepė žmonėms bučiuoti jas — ką žmonės ir darė. Ir sakė žmonėms, kad jis buvo nuėjęs gydyti tą minyšką, nes ji turėjo tokią ligą, kad jam reikėjo pasidėti kelines ir išvyti iš minyškos veinitis.

Bet veką sako didis lenkų teologas Gury: "Grieko nėra, kada kunigas spaviedodamas moterį susiervuoja ir naudoja pats save. Bet vėliau toks palęstuvis dar čia duoti švenčiausi! Toliaus Gury mufodo, kad esą nereikia stebėtis, jeigu kunigas kartais bando klausyklėj išgėdyti moterį. Juk esą žinoma, kad kunigui yra sunku išlaikyti; kuomet spaviedojasi daili moteris! O šventas Liguori, apie kurį pirma minėjau, sako, kad "grieko nėra, jeigu kunigas išgėdina mergančią mergelę, kad tik ji nejaučia". Gury be to sako, kad vyras gali persiskirti su mo-

tere, jei ji jani "išsilbodus", "pasenus" ar "pasidarius negraži". Esą, "moteris vyrui yra tik dėl pasilinksminimo"... Jeigu vyras duoda moteriai pinigų, ji gali imti ir parduoti save. Bet nuo kunigo imti negali. Taip sako tas pats Gury.

Popežius Jonas XXII, 1316-34, išleido "atpūskus", butent: jeigu mergelė pirmusyk pabučiuos vyrą, ji turi užmokėti 6 gros, bet jeigu vedus moteris pabučiuos svetimą vyrą, reikia mokėti vieną dukatą ir penkis karlinus. Tas pats popežius parašė "maldeles", kad už kiekvieną sukalbėjimą, gaus atlaidų 90,000 metų — už numirusius, gyvus ir kurie dar gims.

Petrarch, garsus tų laikų Italijos rašytojas, sako, kad viena moteris meldėsi nuo atidarymo iki uždarymo bažnyčios — per kelis mėnesius. Ta moteris manė išgelbėti ne tik savo gimines iš "čyščiaus" kančių, bet visą žmonių. Popežius, liepė tą moterį daugiau neleisti į bažnyčią, nes, kaip Jonas XXII sako, "ta pasiutus moteris ištuštys visą čyščių".

Popežius Honorius 626 metais, karalių Heracliusą įgaliojo apsivesti su jo (karaliaus) brolio duktere Chlotaire; Francijos karalius buvo "apžengtas" ir to paties popežiaus su jo (karaliaus) dviem seserim. 0752 metais viename katalikų "kongrese", išnešta nuosprendis, kad jeigu moteris atsisakys sykiu su vyru keliauti, jis gali persiskirti su ja, nes atit kelio vyrui moteris yra reikalinga.

Charlemagne, Francijos karalius, turėjo aštuonias patias ir daug mylimųjų; kad jis nuvažiuavo pas popežių Leoną III — popežius apkaruliuojo jį ir paskelbė esant "dievu atit žemiės". Francijos karalius Leonas gavo nuo popežiaus Stepono VII, perskyras ir delfto, kad karalius norėjo apsivesti su jauna — gražia moteria. Jeruzolimo karalius Baldwin I, buvo vedęs Armenijos kunigaikštę, bet kuomet sužinojo, kad Ciciijos kunigaikštė yra turtlingesnė, reikala-

chal II, (1099) perskyrė ji ir Baldvin I ap-sivedė su Sicilijos kunigaikštyte.

Smith's Dictionary of Christian Antiquities, nurodo, kad šventitėvai leizdavo kiekvienam karliui, bajorui ir kitiems darbininkų engėjams turėti kiek tik jie nori moterų. Popežius Innocentas III (1198-1216) — dagi privertė brolių su sesere apsivesti! Mat mergelė budama pas popežių liko neščia. Gury sako: "Šventas Liguori skelbė, jog apsivedimas brolio su sesere, yra tautai ant naudos". Toliau: "Aš prieš tai nieko nežino nuo pirmosios perskyrų. Popežius Pasturiu, nes Liguori buvo didelis daktaras, laigi ir teisybė yra su juo".

Tryliktam šimtmečij, šventa Elzbieta, Vengrijos kunigaikštė, buvo apženyta, kada ji buvo dar lopšy. Vyskupas Ralph Neville, nurodo, jog popežius Gregorius IX, yersdavo kunigus, kad apsivestų su keliom moterims. Esa, sveikam kunigui vienos moterės per maža... Keturioliktam šimtmečij Ladislaus, Vengrijos, karalius, norėjo tapti popežium ir buvo vedęs su dviem moterim. Popežius Innocentas VIII (1484-92) turėjo šešioliką vaikų, kurie mokinosi kardinolų Kolegijoj. Lucretia Borgia, duktė popežiaus Aleksandro VI, buvo vedus su keturiais vyrais; ji buvo "apženyta" jos pačios tėvo.

Tas pats ir šiandien.

Štai, mergina Sadie Pauline Allison, buvo nepaprastai daili mergaitė-katalikė. Kunigai užsispyrė paimti ją į klioštorių. Jos tėvai buvo biedni, o prie to motina labai norėjo, kad jos graži duktė eitų į klioštorių ir kad užlaikytų save nekaltybėj. Pavedė ją kunigui; jis nuvedė ją į klioštorių — Good Shepherd, Hot Springs, Missouri.

Štai ką ta mergaitė pasakojo prieš Justice of the Peace, J. C. Wheeler, vasario 6, 1915 "Kada mane paėmė į klioštorių, davė man labai keistas drapanas, kurios išrodė ant blogo. Aš tuo sykiu nieko blogo nesupra-

tau. Tas kunigas, kuris mane paėmė, atėjo į klioštorių, trečią vakarą; motina ty vyriausia sesuo, liepė man eiti pas kunigą į kambarį del apkrikštijimo. Mudu su kunigu likova du vienu. Jis mane apkrikštijo ir prašė atsisėst ant jo kelių. Aš lyg nusi-gandau, bet man buvo įsakyta, ką kunigas darys, nesipriešink. Aš atsisėdau ant jo kelių. Jis mane pabučiavo, pagyrė, kad labai graži... ir paėmė man už krutinės. Aš persigandau ir nubėgau nuo jo. Pradėjau rėkti... Kunigas pasidarė labai baisus, pagriebė mane ir norėjo varų išgėdyt — užėmė mano burną, sako tu turi pasiduot, nes čia tokia mada. Aš nepasidaviau... Potam užžiūrėtoja baisiai mane kankino; nedavė valgyt; užrišo ant kelių maišiukus, pripiltus žirnių ir turėjau klupot; paskui davė stiklus krančyt; vandenį davė gert, į kurį ta sesuo kojas mazgojo"... Kuomet mergaitė tai datyrė, nakčia, lovos paklodes susisuko ir per langą nusileido nuo antrų lupų. Tėvai jos nepriėmė delto, kad nebuvo klioštoriui.

Už kiek laiko ta mergaitė nuėjo pasiklaustyt prakalbų, kurias laikė protestonų kunigas William Black. Ji prašė, kad jis paimtų ją ir padėtų į saugią vietą ir išpasakojo savo baisią istoriją. Jis priėmė ją kaip savo dukterį.

Kas nežino kokios paleistuvystės buvo daromos Rusijos caro palociuose. Austrijos caras — katalikas turėjo net keturiolika pačių! Ar kunigai ir tautininkai vadino tuos carus paleistuviais?

Dabar tautininkai ir klerikalai dirba išvien del Lietuvos "gerovės". Kokia ten bus "gerovė"? Mes jau žinome!

Iš Lietuvos "valdžios" paskelbtos konstitucijos projekte pasirodė, kad Vilnių bus universitetas ir ten mokys teologijos. Matot kas per "mokslas".

Darbininkai, ar leisit tiems judošiams plautinti Lietuvoj tamsybę ir tvirkavimą?

— T. J. Kučinskas.

Ivairus Balsai.

Dvidešimto Šimtmečio

Inkvizitoriai.

Skaitītojas, be abejonēs, nusišēbēs pa mātēs tokī atgalvi, bēt kada perskaitys, tādā kitaip ziūrēs ī dalykā.

Skaitītojas, girdējo laisvamanių prakalbas, ir matē rodant paveikslus iš inkvizīcijas laikų, kaip baisiai kunigija kankino žmones, vien tik delto, kad tie žmonēs norējo kitaip tikēt, bei protaut, negu kad kunigija norējo. Inkvizitoriai kankino žmones delto, kad tie paprastī muzikāi, nepasitenkino, tuo, kā jie turējo. Kada žmogus pasakē, kad nori pasidaryt geresnī arkla, buvo apšauktas bedieviu; kada žmogus pasakē, kada žmogaus gyslose tēka kraujas, buvo apšauktas bedieviu; kada žmogus pasakē, jog jis nori pasidaryt laivą garų varomą buvo apšauktas bepročiu. Kā tik žmogus naujo sumanē, buvo kankinamas per inkvizitōrius ir apšauktas bepročiu.

Vienok šių dienų inkvizitoriai jau negali pavartot spēkos ir kankinēt laisvamanybės skelbėjus. Jie griebiasi kitokių įmonių.

Važinėdāmas šią vasarą su prakalbomis, radau naujus laisvamanybės persekiotojus. Šių dienų inkvizitoriai, ne kunigai, bet socialistai. (Jie socialistų vardo jau išsižadējo. Dabar jie komunistai. — Red.) — nebetkoki socialistai, bet "bolševikai"! Kur tik buvo prakalbos dėl manės surengtos, ten bolševikai boikotavo; draskē plakatus, kad tik žmonēs nedāžinōtų, jog bus laisvamanių prakalbos ir paveikslai bus rodomi iš krikščionybės "mokslo".

Klausimas kilā, delko tie "bolševikai" persekiojo mane. Štai delko. Maį aš nu-rodžiau, savo prakalbose, kad sąjungiečiai, vietoj pirkē sērus iš "Laisvės", daug geriau

paparytų, kad tuos pinigus paaukautų ant "Musų Tiesos", kaipo Szjūngos organo; būtu daug didesnē nauda, auginti savo laikraštį, o ne farizėjų organą "Laisvę". Taigi "Laisvės" šėrininkai, tuo labai išide. Nėgana, kad trukdē mano prakalbas, bet da ir melagingas korespondencijas rašē. Iš Minersville, Pa. "Laisvės" "korespondentas" pranešē "žinią" į "Laisvę", kad Kučinskas laikydāmas prakalbas New Philadelphia, Pa. išniekino Rusijos Tarybų Valdžią. Vienok aš ten nekalbėjau visai. Delko tas "L." "korespondentas" parašē tą melą? Delto, kad Minersville, Pa. kalbēdamas nupėikiau sąjungiečius už nesirupinimą savo organais, bet svetimais laikraščiais, kaip "Laisvę", kurintis socializmas tiek rupi kiek kunigui dangaus karalystē dėl savo parapijonų. "Laisvės" "korespondentas" žinojo, jeigu jis paduos tokį melą ant manės iš Minersvillės, Pa., tādā vietiniai draugai užprotestuos, parodys visuomenci, kad jis meluoja. Taigi jis ir pranešē "žinią" į "L.", buk aš kalbėjau New Philadelphia, Pa. ir niekinau bolševikus. Šitoki melą gali paskelbti tik juodašimtis, o ne socialistas. Vienok, kada parašiau į "Laisvę", kad "L." "korespondentas" meluoja, "L." mano rašto nelalpino! Taigi ar gali "L." vadintis save socialistišku - bolševikišku laikraščiu? Niekaš! Jeigu "L." drįsta juodašimčių pranešimus talpinti ir neduoti parodyt jų melo, tai kasgi būtų jeigu tokie "socialistai" paimitų valdžią į savo rankas. Jie taip padarytų, kaip Ebert su Scheidemannu, susijungtų su kunigija ir šaudytų bei iškartų visus geriausius darbininkų vadus. Taigi delto "L." ir yra priešinga laisvamaniams. "L." žino gerai, kuomet žmogus liks laisvamaniu, nebus galima taip lengvai vadžioti ir mulkinti darbininkus, taip kaip dabar kad daro.

T. J. Kučinskas.

SUSELPKITE MOKSLEIVI.

Draugai laisvamaniai ir Kardo skaitytojai. Kreipiuoši į jus, prašydamas suselpti mane. Jūs žinot gerai, kad neturtingam žmogui mokslas atsiekti yra labai sunku. Žinote taipgi, kad be mokyto žmonių darbininkai negalės pasiliuosuoti iš kapitalizmo ir kunigijos jūngo.

Aš padėjau daug sveikatos ir energijos bekovodamas darbininkų labui. Priėjau galą kelio savo sveikatos ir finansų. Dabar, ką rašau straipsnius, nutraukiu po dvi valandas miego kas vakarą, tas kenkia sveikatai. Jeigu draugai nesusels, turėsiu aplėisti mokyklą, o mokyklos aplėidimas, ne užbaigus mokslą, būtų didelis man nuostolis.

Taigi, draugai ir draugės, suselpkit mane, sulig išgalės, padėkit užbaigti mokslą, kad galėčiau geriau kovoti už darbininkų teises.

T. J. Kučinskas,

118 So. Johnson Street, Ada, Ohio.

Nors prieš PABAIGĄ SVIETO turėk ramią ir smagią valandėlę, vadinasi, nusipirk ir skaityk knygą

Juk tik šią knygą skaitant galima užmiršti visas šio svieto "marnastis" ir jaustis tarytum danguj.

Knyga turi 208 puslapius, 19 "augštos dailės" paveikslų, o kaina tik vienas doleris.

Reikalaukite šiuo adresu:

AL. MARGERIS,

2023 St. Paul Ave., Chicago, Ill.

P pinigų siųskite, popierinį dolerį laiške arba money order.

KARDAS EINA I LIETUVA

Daug skaitytojų klausia ar "Kardas" eina į Lietuvą ir kiek kainuoja.

Čia visiems kartu atsakome, kad "Kardą" siunčiam į Lietuvą. Kaina į Lietuvą metams \$1.50.

Taigi, kurie norit, kad mes pasiųstume "Kardą" į Lietuvą, tai prisiųskite 150, o mes siųsimė ištisus metus. —Administracija.

Lenkai įsigijo muzikantą Paderewski ir dabar nepatenkinti. Jį užvaldžiusi "Madame Rasputin" — Helena Paderewskienė ir pats Paderewski likęs tik jos pantapliu. Lenkai dabar skundžiasi, kad juos valdys "rząd fartuszkowy." Nieko pastebėtino: bajorgaliū visuomet tik vaikėsi sijonų.

Alus Degtinė Vynas

Pilna formula ir pilnas pamokinimas, apimantis padarymą naminiū distiliuotuvo ir veikimą su juo, už \$1.00. Ruginė, tikrasis alus, parinktinai vynai užtikrinama.

TIKROS PREKES

Ne kokie nudavimai, Mes pirmiaus darėmė alų ir degtines, Formulose įstatymiškai galima siųsti pačt. Veik greitai. Pasiųsime gave \$1.00 Money Orderiu ar pinigais.

WILLIAM KLAES INSTITUTE,

Dep. 85,

Milwaukee, Wis.

Pradėk
Naujus
Metus
su
prakilniais
darbais:
pradėk
mokyti
įgyk

MOKSLA

visiems
suteikia
L. K.
MOKYKLĄ
2023 St.
Paul Ave.,
Chicago,
Ill.

Reikalauk mūsų katalogo.